

MİMAR SİNAN

5. Türk Masonluğunun Nüfus Coğrafyası
Ya Da Matrikül Hareketleri ..... Nali GÜRELİ
15. Mabette Dua ..... Naki Cevad AKKERMAN
16. Tarih Boyunca Masonluğa ve
Masonlara Yöneltilen Saldırıları ..... Mustafa GÜRSEL
25. Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritl'nin
Oluşum ve Gelişimi ..... Tulû BAYTİN
36. Borcumuz ..... Raşid TEMEL
37. «Esprit»nin Fiziği ..... Faruk ERENGÜL
54. Bitmeyen Özlem ..... Cevad Memduh ALTAR
63. Nur-u Ziya Sokağında Ellinci Yıl ..... Suha UMUR
66. Olayların İçinden ..... Sahir ERMAN
70. L. larda Yapılan Masonik Konferanslar ..... Sahir ERMAN
75. Ünlü Masonlar ..... Sahir ERMAN — Suha UMUR
80. Aramızdan Ayrılanlar ..... ***

MİMAR SİNAN

***Gevşemeyin, endişe etmeyin. İncancınız
sağlamsa, mutlaka başaracaksınız.***

Şâni Yüce Kur'an, S. III. 139

Kapak kompozisyonu : ŞİNASI BARUTÇU
YENİLİK BASIMEVİ — TİPO — OFSET
Tel : 43 55 72 * İSTANBUL — 1 9 7 9

MİMAR SİNAN

Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locasının
tarihi, çağdaş ve gerçekçi açıdan
araştırma ve yayın organıdır.

Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası adına İmtiyaz sahibi : Nafiz EKEMEN

Yazı İşlerini fiilen İdare eden : T. Zihni TARHAN

DERGİDE ÇIKAN YAZILARIN SORUMLULUĞU YAZARLARINA AİTTİR.

ÜÇ AYDA BİR ÇIKARILIR, ÜYELERE MAHSUSTUR. PARA İLE SATILMAZ

1979

Nuruziyya Sokağı, 25, Beyoğlu, Tel : 49 47 53

SAYI : 31

5. Türk Masonluğunun Nüfus Coğrafyası
Ya Da Matrikül Hareketleri ..... Nallı GÜRELİ
15. Mabette Dua ..... Naki Cevad AKKERMAN
16. Tarih Boyunca Masonluğa ve
Masonlara Yöneltilen Saldırıları ..... Mustafa GÜRSEL
25. Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Ritü'nün
Oluşum ve Gelişimi ..... Tulû BAYTİN
36. Borcumuz ..... Raşid TEMEL
37. «Esprit»nin Fiziği ..... Faruk ERENGÜL
54. Bitmeyen Özlem ..... Cevad Memduh ALTAR
63. Nur-u Ziya Sokağında Ellinci Yıl ..... Suha UMUR
66. Olayların İçinden ..... Sahir ERMAN
70. L. İarda Yapılan Masonik Konferanslar ..... Sahir ERMAN
75. Ünlü Masonlar ..... Sahir ERMAN — Suha UMUR
80. Aramızdan Ayrılanlar ..... ***

Arkadaşlarından daha gayretli idi
Ve daha büyük bir şöhrete erişecekti.
Bu büyük hakimin adı Euclides'ti

.....
..... bu büyük usta
Bu merdivenin üst basamağında olanlara
Bu san'atta tekemmül etmeleri için
Daha az mücehhez olanlara
Bilgi vermelerini emrediyordu.
Böylece herkes bir başkasına öğretiyor
Ve birbirini erkek ve kız kardeş gibi seviyordu.

.....
Bu suretle, geometriyi iyi bilmek sayesinde
Masonluk san'atı doğmuş oldu.
Usta Euclides Mısır ülkesinde
Bu geometri san'atını böylece kurdu.

.....
Bu geometrinin ilk maddesi şudur :
Usta mason tamamiyle kendinden emin
Kararlı, güvenilir ve samimi olmalıdır
O bundan hiç bir zaman pişman olmayacaktır.

REGIUS'ten

Türk Masonluğunun Nüfus Coğrafyası Ya Da Matrikül Hareketleri

III. Bölüm

Nail GÜRELİ

Türk Masonları arasında tekris, gayri muntazamlık ve devam konusunda bir araştırmayı kapsayan çalışmamızın ilk bölümü Mimar Sinan Dergisinin 29. sayısında yayınlanmıştı. Bu araştırmanın «Localara göre tekrislerin yaş ve meslek grupları» ara başlıklı bölümünde, tüm muhterem localarda 1948 yılından 1975 Eylülüne kadar erişirmesi yapılanların yaş ve meslek gruplarında dikkati çeken bazı özellikler üzerinde genel olarak durulmuştu. Geçen sayıdaki II. bölümde de devam konusunda yapılan araştırmalar yansıtılmıştı.

Bu konudaki araştırmalara dah geniş biçimde duyulabilecek ilgiyi karşılamak ve bir ölçüde belgesel niteliği tamamlamak düşüncesiyle, söz konusu özelliklere kaynak olan çizelgenin tümünü aşağıda sunuyoruz.

Hatırlanacağı gibi, 1948 yılında yeniden çalışmaya başlayan muhterem localarda ilk tekris 1957 yılında yapılmıştır. Aşağıdaki çiz-

zelgede 1952 yılından 1975 sonuna kadar muhterem localarda tekris edilenlerin (1948-1960) - (1961-1970) - (1971-1975 Eylül) olmak üzere üç zaman dilimi halinde yaş ve meslek gruplarının dökümü yer almaktadır. Zaman dilimlerinde ilk belirtilen yıl, o muhterem locaların kuruluş yılıdır. 1975'de ve daha sonraki yıllarda kurulan muhterem localar doğal olarak bu çizelgeye alınamamıştır. Meslek gruplarında «şirket çalışanı» bölümüne banka, sigorta v.b. kuruluşlarda çalışanlar, «serbest meslek» bölümüne ise doktor, avukat, muhasebeci v.b. girmektedir.

Localar	YAŞ GRUPLARI					MESLEK GRUPLARI					
	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış.	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em.
İDEAL											
948—960	67	4	29	27	7	33	13	14	5	—	2
961—970	56	4	30	16	6	20	24	8	3	—	1
971—975	20	6	6	6	2	3	3	3	10	1	—
Toplam	143	14	65	49	15	56	40	25	18	1	3
KÜLTÜR											
948—960	91	4	35	35	17	27	23	23	14	—	4
961—970	61	2	32	22	5	20	18	12	8	—	3
971—975	26	1	8	14	3	10	11	2	3	—	—
Toplam	178	7	75	71	25	57	52	37	25	—	7
ÜLKÜ											
948—960	115	12	42	51	10	43	20	23	26	—	3
961—970	46	9	11	20	6	13	12	12	8	—	1
971—975	36	2	11	18	5	8	10	9	9	—	—
Toplam	197	23	64	89	21	64	42	44	43	—	4
KARDEŞLİK											
948—960	91	9	40	32	10	28	12	32	17	—	2
961—970	72	11	28	23	10	15	21	14	15	6	1
971—975	24	9	12	2	1	3	14	6	1	—	—
Toplam	187	29	80	57	21	46	47	52	33	6	3

YAŞ GRUPLARI

MESLEK GRUPLARI

Localar	Tekris sayısı	YAŞ GRUPLARI				MESLEK GRUPLARI					
		20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış.	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em. ci

HÜRRİYET

948—960	105	5	50	40	10	19	30	25	28	—	3
961—970	70	6	30	29	5	13	26	8	20	1	1
971—975	13	1	7	5	—	2	6	1	4	—	—
Toplam	188	12	87	74	15	34	62	34	52	1	5

SEVGİ

948—960	97	13	45	28	11	30	21	22	18	—	6
961—970	66	3	26	33	4	20	16	20	9	—	1
971—975	28	1	11	12	4	9	9	6	4	—	—
Toplam	191	17	82	73	19	59	46	48	31	—	7

ATLAS

948—960	45	4	25	13	3	3	13	12	17	—	—
961—970	35	10	12	8	5	—	10	7	18	—	—
971—975	16	7	7	2	—	—	5	5	6	—	—
Toplam	96	21	44	23	8	3	28	24	41	—	—

MÜSAVAT

959—960	40	9	12	17	2	19	11	6	3	—	1
961—970	26	8	14	2	2	7	3	5	7	3	1
971—975	20	7	6	5	2	3	7	6	2	2	—
Toplam	86	24	32	24	6	29	21	17	12	5	2

LIBERTAS

952—960	20	—	9	4	7	2	6	4	8	—	—
961—970	14	3	7	3	1	2	2	6	4	—	—
971—975	7	2	2	3	—	—	6	—	1	—	—
Toplam	41	5	18	10	8	4	14	10	13	—	—

HAKİKAT

953—960	51	3	23	24	1	5	10	18	18	—	—
961—970	52	7	25	18	2	5	9	19	17	2	—
971—975	19	7	7	1	4	2	6	1	7	3	—
Toplam	122	17	55	43	7	12	25	38	42	5	—

Localar	YAŞ GRUPLARI					MESLEK GRUPLARI					
	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış.	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em. cl
AHENK											
954—960	31	4	15	8	4	16	4	7	2	—	2
961—970	44	5	18	18	3	12	8	12	12	—	—
971—975	30	4	10	13	3	9	10	9	1	—	1
Toplam	105	13	43	39	10	37	22	28	15	—	3
FAZİLET											
954—960	34	2	12	15	5	9	7	11	6	—	1
961—970	33	2	14	14	3	7	8	10	7	1	—
971—975	30	3	14	11	2	5	10	9	5	—	1
Toplam	97	7	40	40	10	21	25	30	18	1	2
ERENLER											
957—960	27	1	5	14	7	19	3	5	—	—	—
961—970	63	3	17	29	14	26	12	17	7	—	1
971—975	43	5	21	15	2	10	16	9	7	—	1
Toplam	133	9	43	58	23	55	31	31	14	—	2
DELTA											
957—960	4	—	1	3	—	2	—	1	1	—	—
961—970	26	—	12	13	1	8	10	2	6	—	—
971—975	4	1	2	1	—	—	2	2	—	—	—
Toplam	34	1	15	17	1	10	12	5	7	—	—
SADIK DOSTLAR											
958—960	6	—	3	1	2	1	1	2	2	—	—
961—970	48	6	14	16	12	18	13	7	9	—	1
971—975	26	5	9	10	2	3	13	4	6	—	—
Toplam	80	11	26	27	16	22	27	13	17	—	1
ÜLKE											
959—960	6	1	3	2	—	1	—	2	3	—	—
961—970	76	1	31	41	3	21	23	15	16	—	1
971—975	60	8	26	17	9	11	25	5	17	—	2
Toplam	142	10	60	60	12	33	48	22	36	—	3

YAŞ GRUPLARI

MESLEK GRUPLARI

Localar	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış.	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em.
---------	---------------	-----------	-----------	-----------	---------	---------------	---------------	----------------	-----------------	-----------	-----

ŞEFKAT

959—960	9	—	1	7	1	3	1	5	—	—	—
961—970	54	1	13	29	11	22	15	5	9	—	3
971—975	26	1	11	10	4	5	12	6	3	—	—
Toplam	89	2	25	46	16	30	28	16	12	—	3

HÜMANİTAS

961—970	29	4	11	9	5	—	6	4	19	—	—
971—975	18	6	6	3	3	—	6	4	8	—	—
Toplam	47	10	17	12	8	—	12	8	27	—	—

HULUS

961—970	35	6	12	16	1	—	6	4	12	3	—
971—975	17	5	5	3	4	1	10	19	18	4	—
Toplam	52	11	17	19	5	1	16	23	30	7	—

FREEDOM

961—970	23	2	12	9	—	1	11	2	9	—	—
971—975	8	—	6	2	—	—	7	—	1	—	—
Toplam	31	2	18	11	—	1	18	2	10	—	—

DEVİRİM

962—970	59	4	27	18	10	10	16	18	14	1	—
971—975	43	6	18	16	3	8	6	14	15	—	—
Toplam	102	10	45	34	13	18	22	32	29	1	—

PINAR

965—970	16	4	9	2	1	4	7	5	—	—	—
971—975	12	6	6	—	—	8	—	4	—	—	—
Toplam	28	10	15	2	1	12	7	9	—	—	—

SEVENLER

965—970	26	1	6	18	1	13	2	6	5	—	—
971—975	23	3	8	11	1	4	11	4	2	1	1
Toplam	49	4	14	29	2	17	13	10	7	1	1

Localar	YAŞ GRUPLARI					MESLEK GRUPLARI					
	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış. meslek	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em.
HİSAR											
966—970	28	7	5	13	3	4	9	7	3	3	2
971—975	22	3	9	8	2	4	8	4	6	—	—
Toplam	50	10	14	21	5	8	17	11	9	3	2
ÜÇGEN											
971—975	19	3	5	9	2	4	9	5	1	—	—
ÜÇ IŞIK 4											
971—975	36	8	13	10	5	5	18	5	4	4	—
İSTANBUL											
TOPLAMI	2.523	290	1.012	947	274	638	702	579	526	35	48

ANKARA VADİSİ

UYANIŞ

948—960	198	12	60	95	31	126	17	29	17	—	9
961—970	78	9	29	30	10	38	16	16	4	—	4
971—975	44	6	22	11	5	26	6	7	2	1	2
Toplam	320	27	111	136	46	190	39	52	23	1	15

DOĞUŞ

949—960	142	15	53	57	17	103	21	13	3	—	2
961—970	142	15	47	61	19	77	28	22	6	5	4
971—975	20	1	8	6	5	14	2	2	1	—	1
Toplam	304	31	108	124	41	194	51	37	10	5	7

YÜKSELİŞ

950—960	211	9	81	82	39	160	12	28	8	—	3
961—970	118	4	32	64	18	91	8	5	5	3	6
971—975	40	—	19	13	8	23	4	6	1	—	6
Toplam	369	13	132	159	65	274	24	39	14	3	15

YAŞ GRUPLARI

MESLEK GRUPLARI

Localar	YAŞ GRUPLARI				MESLEK GRUPLARI						
	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış. meslek	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em. ci
İNANIŞ											
951—960	112	16	31	50	15	88	4	13	5	—	2
961—970	51	3	21	17	10	30	4	7	4	—	6
971—975	37	4	17	13	3	19	6	9	2	1	—
Toplam	200	23	69	80	28	137	14	29	11	1	8
BİLGİ											
951—960	78	5	31	39	3	50	6	15	7	—	—
961—970	53	8	20	16	9	26	14	9	—	3	1
971—975	28	4	9	15	—	14	10	3	—	1	—
Toplam	159	17	60	70	12	90	30	27	7	4	1
BARIŞ											
954—960	13	2	5	4	2	9	—	2	1	—	1
961—970	20	2	8	6	4	13	—	4	2	1	—
971—975	10	—	2	3	5	5	—	4	1	—	—
Toplam	43	4	15	13	11	27	—	10	4	1	1
DİKMEN											
954—960	12	—	8	4	—	3	1	4	4	—	—
961—970	38	2	16	15	5	12	8	10	5	—	3
971—975	17	3	11	2	1	3	10	2	—	1	1
Toplam	67	5	35	21	6	18	19	16	9	1	4
YILDIZ											
956—960	36	1	14	14	7	28	1	6	—	—	1
961—970	42	3	15	21	3	18	8	11	1	—	4
971—975	30	1	9	11	9	19	3	5	2	—	1
Toplam	108	5	38	46	19	65	12	22	3	—	6
ÇANKAYA											
961—970	56	7	23	19	7	36	15	2	2	—	1
971—975	36	5	12	15	4	18	10	3	4	—	1
Toplam	92	12	35	34	11	54	25	5	6	—	2

Y A Ş G R U P L A R I

M E S L E K G R U P L A R I

Localar	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış.	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em.
---------	---------------	-----------	-----------	-----------	---------	---------------	---------------	----------------	-----------------	-----------	-----

ARAYIŞ

964—970	56	5	26	19	6	29	13	8	4	1	1
971—975	39	2	23	12	2	17	11	6	5	—	—
Toplam	95	7	49	31	8	46	24	14	9	1	1

ÜÇGÜL

964—970	18	—	13	5	—	14	—	4	—	—	—
971—975	18	2	7	7	2	10	—	5	—	2	1
Toplam	36	2	20	12	2	24	—	9	—	2	1

AHİLER

969—970	9	—	1	6	2	1	3	—	3	—	2
971—975	35	5	18	12	—	7	18	6	3	1	—
Toplam	44	5	19	18	2	8	21	6	6	1	2

ÇAĞ

969—970	5	—	2	3	—	2	2	1	—	—	—
971—975	25	2	17	6	—	10	5	8	2	—	—
Toplam	30	2	19	9	—	12	7	9	2	—	—

GÖNÜL MİMARLARI

971—975	70	8	30	22	10	28	11	12	12	1	6
---------	----	---	----	----	----	----	----	----	----	---	---

EŞİTLİK

972—975	11	2	5	4	—	4	—	6	1	—	—
---------	----	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

ANKARA

TOPLAMI	1948	163	745	779	261	1171	277	293	117	21	69
---------	------	-----	-----	-----	-----	------	-----	-----	-----	----	----

İ Z M İ R V A D İ S İ

İZMİR

948—960	84	12	24	38	10	36	14	20	12	—	2
961—970	37	3	21	10	3	11	10	6	9	—	1
971—975	28	4	15	5	4	9	7	6	3	2	1
Toplam	149	19	60	53	17	56	31	32	24	2	4

YAŞ GRUPLARI

MESLEK GRUPLARI

Localar	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış. meslek	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em. ci
---------	---------------	-----------	-----------	-----------	---------	---------------	----------------------	----------------	-----------------	-----------	--------

NUR

952—960	79	17	34	18	10	19	13	25	22	—	—
961—970	22	3	12	7	—	7	10	4	1	—	—
971—975	33	4	19	8	2	6	15	6	6	—	—
Toplam	134	24	65	33	12	32	38	35	29	—	—

PROMETHEE

952—960	35	6	10	15	4	4	19	7	5	—	—
961—970	19	4	8	3	4	—	11	3	5	—	—
971—975	11	—	8	2	1	—	7	2	2	—	—
Toplam	65	10	26	20	9	4	37	12	12	—	—

KEMAL

955—960	26	2	14	6	4	12	1	8	5	—	—
961—966 (*)	4	—	3	—	1	2	1	1	—	—	—
Toplam	30	2	17	6	5	14	2	9	5	—	—

GÖNÜL

955—960	23	1	13	7	2	4	5	8	4	—	2
961—970	34	2	14	14	4	11	6	10	6	—	1
971—975	21	—	9	7	5	9	4	5	3	—	—
Toplam	78	3	36	28	11	24	15	23	13	—	3

İRFAN

955—960	25	1	8	13	3	5	9	6	4	—	1
961—970	46	4	19	18	5	16	13	9	8	—	—
971—975	24	—	18	5	1	6	5	11	2	—	—
Toplam	95	5	45	36	9	27	27	26	14	—	1

ÜMİT

955—960	32	6	14	10	2	16	3	12	1	—	—
961—970	33	5	16	8	4	12	12	5	4	—	—
971—975	16	1	7	8	—	3	6	4	3	—	—
Toplam	81	12	37	26	6	31	21	21	8	—	—

Localar	YAŞ GRUPLARI					MESLEK GRUPLARI					
	Tekris sayısı	20-30 yaş	31-40 yaş	41-50 yaş	51- yaş	Devlet memuru	Şirket çalış.	Serbest meslek	Tüccar sanayici	Öğren. ci	Em. (***)
EPHESUS											
965—970	12	5	3	3	1	2	9	1	—	—	—
971—975	32	1	26	5	—	5	15	5	5	—	—
Toplam	44	6	29	8	1	7	24	6	5	—	2
EYLEM											
970—975	26	4	16	4	2	4	8	7	4	1	2
İZMİR											
TOPLAMI	702	85	331	214	72	199	203	171	114	3	12
GENEL											
TOP. (xx)	5173	538	2088	1940	607	2008	1177	1043	757	59	129

(*) Kemal Muhterem Locasının 33 üyesinden 21'i istifa edince muhterem loca 13 Mayıs 1966'dan sonra çalışmalarını sürdürmemiştir.

(**) Araştırmanın ilk bölümünde yer alan tablolarda görülen tekris toplamına ilişkin rakamlar 1975 Eylül ayına kadar olan rakamlardır. Burada ise 1975 yılı sonuna kadar olan rakamlar ve toplamları alınmıştır.

(***) Bu kolon (emekli) grubunu belirlemektedir.

Mabette Dua (*)

Naki Cevad AKKERMAN

Tanrı'nın esirgeyen bağışlayan adıyla

Önsüz sonsuz bu muhteşem kâinatı yaratan
Esirgeyen bağışlayan inayeti bol olan
Sanı yüce ulu Tanrı! Mihrabının önünde
Kudretine iman eden saf bağlayan bizlere
Nefsimizi arıtmada insanlığa hizmette
Yardım lûtfet seni kutsal seni ilâh bilene;

Ruhumuzda yatan ülkü: sevgi dolu acısız
Şefkat huzur barış neşe ışık dolu tasasız
Güzellikle iyilikle doğrulukla süslenen
İrk renk din dil gelenekler ayrılığı gütmeyen
Kansız kinsiz ulaşmış dalâletten arınmış
Felâkette ıstırapta birbirine sarılmış
Cihanşümul bir insanlık dünyası ki orada
«Akıl hikmet irfan iz'an nur'i zıya» ve zekâ
Hüküm sürsün kardeşliği mutluluğu sağlasın
Ve evrensel bir uyumla birbirine bağlasın
Sona ersin toplumdaki kargaşalar acılar
Buna muhtaç ruh verdiği kutsadığın insanlar

Âlemleri en görkemli güzellikte donatan
Öğütleri gerçek yolla fazilette toplanan
Ulu Tanrı! Sana tapan sana bağlı kullarız
Ortağın yok benzerin yok senden medet umarız
Sana minnet sana şükran duygusuyla el açan
Niyaz eden bize güç ver gücü büyük yaratan

Amin.

(*) Naki Cevad AKKERMAN K. tarafından kaleme alınmış olan bu şiir, Mithat FENMEN K. tarafından bestelenmiş bulunmaktadır. Notaların fotokopileri arşivimizdedir. Dileyen Muh. LL. ile KK. in başvuruları halinde, kendilerine bir fotokopi verilmesi mümkündür.

Tarih Boyunca Masonluğa ve Masonlara Yöneltilen Saldırılar (*)

Mustafa GÜRSEL

Eski ve yeni, yerli ve yabancı kaynaklarda masonluğun ve masonların karşısında yer alan yazar, düşünür, din adamı ve devlet adamlarının neler yazıp söylediğini araştırdım; daha doğru bir deyimle araştırmaya çalıştım.

Bu alanda söylenmiş ve yazılmış herşeyi bulacaklarını uman kardeşlerim hayal kırıklığına uğrayabilirler. Bu bakımdan hemen ilâve etmeliyim ki, masonluk tarihinin çok geniş ve kapsamlı bir bölümünü içeren bu konuda, kardeşiniz bir iddia sahibi de değildir.

Konuya girerken, tarih boyunca masonluğa yöneltilen saldırılar-

---

(*) 16.10.1978 tarihinde BARIŞ Muh. L. da verilen konferans.

da, saldırganların aynı amaca ne kadar farklı yollardan gitmekte olduklarını gösteren bir tabloyu gözlerinizin önüne sermek istiyorum.

Masonluk, bazı katolik yazarlara göre bir şeytan sinagogu, bazılarına göre uluslararası büyük projelerin beslediği ve emellerinin gerçekleştirilmesi için gerektiğinde cinayetler işleyebilecek olan bir MAFİA örgütüdür. Antisemitlere, yani yahudi düşmanlarına göre, masonluk, İsrail'in elinde bir aletten ibarettir. Yine birtakım yazarlara göre de anglo-sakson emperyalizminin bir organı; bazılarınca da «karşılıklı yardımlaşma kurumu»ndan başka bir şey değildir.

Masonluk, biraz da istismara müsait kapalılığı nedeniyle olacak, tarih boyunca papalardan başlayarak pek çok müellif kurum ve otoritelerin saldırısına uğramıştır. Masonluğun tarihi kadar eski olan bu saldırılar bugün de sürdüğü gibi, bundan böyle de arkasının kesileceğini beklememeliyiz.

Gerçekten, masonluk, XII. yüzyıldaki operatif kuruluşundan başlayarak bugünkü spekülatif kuruluşuna kadar, en başta katolik kilisesinin amansız baskı ve saldırısına maruz kalmıştır. Bunun nedeni de, masonik düşünce ve davranışın belirli ve organize bir akım hüviyetini kazanıp gelişmekte olduğunu gören kilisenin, kendi fanatik ve karanlık baskısını sürdürmede güçlük çekeceğini anlamasıdır.

Anderson'ın yasaları derlediği 1723 yılından başlamak üzere, XX. yüzyılın başına kadar geçen süre içinde sekiz papa tarafından yayınlanmış olan 16 afaroz beyannamesi ile masonluğun lanetlenmiş olduğunu düşünürsek karşılaşılan tepki hakkında bir fikir edinmiş oluruz.

Bu cümleden olarak, 1751 yılında papa XIV. Bénéoit, masonluğa intisap eden bir katolığın «ipso facto» yani o andan itibaren afaroz edilmiş sayılacağını bildirmiştir. Şayanı dikkat olan husus, katolik kilisesinin bu afarozunun yakın tarihlere kadar devam etmiş olmasıdır. Kilisenin bu görüşü, masonluğu, katolik dogmalarını inkâr eden bir kurum olarak kabul etmesinden kaynaklanmaktadır.

Papanın masonluk aleyhindeki tutumu, İtalya ve İspanya'da çok etkin olmuş ve bu ülkelerde masonluğun resmen yasak edilmesine ve masonlara işkence edilmesine kadar varmıştır. Katolik ülkelerdeki bu davranış bugün artık hızını ve etkisini kaybetmiştir. Zira, artık,

masonluğun katolik dinine karşı değil, doğrudan doğruya katolik rahiplerin taassubuna karşı olduğu anlaşılmıştır.

Fransa'da, Léo Taxil ve Paul Rosen'in önderliğinde masonluğa yöneltilen saldırı ve iftira kampanyası Fransız kamuoyunda gerçeklere tamamen aykırı bir klişe oluşturmaya muvaffak olmuştur. Bununla beraber, Fransa'da masonların siyasî iktidara çoğuzaman hâkim bulunmaları nedeniyle durum, İtalya ve İspanya'dan farklı olmuştur. Hatta, eskiden papalık emirnamesinin siyasî iktidar tarafından resmen onaylanması gerektiği, aksi takdirde «lex non promulgata non obligat» yani «yayınlanmayan kanuna uymak mecburiyeti yoktur» şeklindeki hukuk kuralına uyularak böyle bir emirnamenin uygulanmıyacağı ileri sürülmüştür.

Masonluğa karşı cephe alanlar sadece dinci çevreler değildir. Özellikle faşist-totaliter ülkeler ve sistemler de masonluğa karşıdır. Masonluğun temel düşünce sisteminde yatan liberalizm ve endividüalizm, totaliter düşünceye ters düşmektedir. Bu sebeptendir ki, İspanya, faşist İtalya, Portekiz, Çarlık Rusyası ve Nazi Almanyası masonluğu yasaklamıştır.

Almanya'da, 1. Dünya savaşının kaybedilmesi ve imparatorluğun tasfiyesinden sonra ülkede beliren kararsızlık, şaşkınlık ve sefalet, halk tabakalarında, gerçek mahiyeti tam olarak anlaşılmamış olan bazı kurum, sistem ve akımlara karşı bir korku atmosferi oluşturmuştur.

Bu durumdan faydalanmak isteyen general Erich Von Ludendorff, dikkatleri savaşın bellibaşlı sorumlusu olan kendisinden ve silah arkadaşlarından saptırmak amacıyla yahudilere, cizvitlere, komünistlere ve masonlara karşı büyük bir propaganda savaşına girişti.

3. Reich yıllarında masonluk en karanlık günlerini yaşadı. Ludendorff tarafından veba olarak nitelenen masonluğa karşı başlatılan bu saldırının etkileri çok sürdü ve, sonuç olarak 1935 de masonluk tasfiye edildi. Locaların malları, sözde resmî olarak tayin edilen tasfiye hey'etleri marifetiyle ve düzme satış ve devir muameleleri ile Devlete mal edildi. Gerçekte ise, localar yağma edilmişti. Halkı, masonluğun karanlık, esrarengiz ve dolayısıyla korkulacak gizli bir örgüt olduğuna ve Devletin uyanıklığı sayesinde maskesinin düşürüldüğüne inandırmak için, localardan çalınan masonik eşyalar sergilerde teşhir edildi.

Nasyonal-Sosyalist rejim, 242 locaya mensup 5800 üyeden 2000 kadarını ülkeden sürmüş, 662 sini herhangi bir meslek icrasından menetmiş, 492 sinin mallarını müsadere etmiş, 159 birader de temerküz kamplarında ölmüştür. Bu arada, 20 Temmuz 1944 de Hitler'e karşı düzenlenen suikast teşebbüsüne katıldıkları gerekçesiyle, birçok ünlü Alman aydını ile birlikte, 1935 yılı Nobel Barış Ödülü sahibi Charles Von Ossietzky biraderimiz de ölüm cezasına çarptırılmıştır.

Sosyalist ülkelerin tutumuna gelince, sosyalist sistemin masonluğu reddetmesi aslında normal karşılanmalıdır. Zira, masonluk, ferdiyetçi bir görüşten hareket ederek, dünyadaki iyilik ve mutluluğun kişisel sevgi ve biraz da platonik olan iyilik duyguları ile kurulabileceği ve, dünyadaki bütün kötülüklerin aklın üstünlüğü, hemcinslerini sevme, bencillikten uzaklaşma gibi kişisel meziyet ve üstünlüklerle yokedilebileceği ve böylece bir mutluluk mabedi kurulabileceği inancındadır. Bu durumda, masonluk, ferdi içinde yaşadığı toplumdan tecrit etmiş ve tek tek kişileri terbiye etmek ve aileyi kuvvetlendirmek suretiyle gayeye erişilebileceğini kabul etmiştir. Oysa bu tutum sosyalizm ile taban tabana zıttır. Toplumcu ve realist bir açıdan hareket eden sosyalizm, fertlerden ziyade toplum koşulları ve toplum düzeni üzerinde durmakta ve fertleri bu düzen içinde değerlendirmektedir. Bundan dolayı da masonluğu bir burjuvazi sistemi olarak görmektedir.

Fakat bazı komünist partileri, masonluğa karşı, Sovyet Rusya kadar sert davranmamaktadır. Örneğin, 1945 yılında Fransız Komünist Partisi, masonların, parti tüzüğüne uymak şartıyla, Komünist Partisine girebileceklerini kabul etmiştir. Buna paralel olarak, Mason Grand Collège'i de masonluğun hertürlü fikre tolerans tanıdığını belirterek, masonların, şahsî bir inanç şeklinde, Marksist doktrine inanabileceklerini ilan etmiştir.

Türkiye'deki duruma gelince, memleketimizdeki masonluk aleyhtarlarının bugünedek işlediği değişmez tema, masonların din, milliyet ve yurt sevgisini reddettikleri, aralarındaki sıkı çıkar dayanışması sayesinde ülkedeki yüksek idare makamlarını işgal ettikleri, su başlarını tuttukları ve sermaye sınıfının temsilcileri oldukları şeklindedir.

Dinci çevrelerin masonluğa saldırısını ülkemizde de görmek müm-

kündür. Ancak, kilisenin düşmanlığı, bir dinî otorite olan papalar tarafından açıklandığı halde, islam dünyasında böyle bir makamın bulunmaması nedeniyle kesin kararlar alınması mümkün olmamıştır.

İslamcı çevreler masonların kendilerine özgü işaret, kelime ve aletlerini daima kötü gözle görmüşler ve özellikle yahudi ve hristiyan efsanelerinden yararlanışını, örgütün, müslümanlığa düşman bir yapı taşıdığı iddiasına mesnet yapmışlardır. Oysa, masonluğun prensipleri, islamiyete aykırı düşmek şöyle dursun, onunla tam bir yakınlık ve beraberlik gösterir. Masonluğun akla, bilgiye başyeri veren, Allah ile kul arasında aracı tanımayan ve Hazreti Muhammed'in, hayatı boyunca, talim ve tedrisettiği eşitlik, özgürlük ve adalet prensiplerinin uygulanmasını ve yayılmasını telkin eden bir felsefesi vardır.

Bunlara göre, masonluğun siyasetle uğraşmadığı da yalandır. Çünkü, örneğin Fransız ihtilalinde, Sultan II. Abdülhamid'in tahttan indirilmesinde, Filistinde Arapların yenilgiye uğrularak İsrail devletinin kuruluşunda, Girit, Şarkî Rumeli, Bosna-Hersek ile Trablusgarp ve Oniki Ada'nın elimizden çıkışında masonların rolü olmuştur.

Türkiye'de mason düşmanlığı I. Sultan Mahmut (1730-1754) devrine rastlayan 1748 tarihinde başlamıştır. Fakat sistemli kovuşturma Sultan II. Abdülhamid (1876-1909) zamanında sıklaşmıştır. İki üç kişinin sokakta durup birbiriyile konuşmasından bile huylanana ve memlekette enküçük bir yenilik hareketini ve düşünce özgürlüğünü hazmedemiyen Saray-ı Hümayun, farmasonluk diye adlandırılan ve hakkında bir sürü kötü ve yalan şayialar çıkarılan, yüzlerce seçkin aydını, üstelik aralarına yabancı uyruklu tanınmış kişileri de alarak bir araya getiren bir topluluğu yaşatmak istemezdi.

1894 yılında, İrade-i Seniye'nin Zaptiye Nezaretine tebliği için «Serkâtib-i Hazret-i Şehriyarî Süreyya» imzasıyla yazılan bir yazıda» Beyoğlundaki bir Rum Locasında (Proodos mahfili) toplananların kimler olduğunun tahkik edilerek bildirilmesinin, yazıdaki ifade ile aynen, «mukteza-yi İrade-i Seniye-i Cenab-ı Hilafetpenahi» den olduğu belirtilmiştir.

İstipdat idaresinin bu şekildeki kovuşturmasına rağmen, o zaman, İstanbul'da bazı locaların yaşabilmesi sırf Saray'ın ecnebilere karşı kinmesi ve onlara karışmak istememesindedir.

Biraz önce sözünü ettiğimiz İrade-i Seniye'nin yazıldığı tarihte, 1876 da, cinnet getirdiği gerekçesiyle ve şeyhülislamdan alınan bir fetva ile tahttan indirilip Çırağan Sarayında 28 yıl hapsedilen ve hürriyet taraftarı aydınlar tarafından çok tutulmakta olan kardeşi Sultan V. Murat'ın henüz hayatta oluşu Sultan II. Abdülhamit için bir korku kaynağı idi.

Mason düşmanı çevrelerin iddiasına göre, biçare ve hasta bir adam olan V. Murat, şehzadeliğinde, amcası Sultan Abdülaziz'le birlikte gittiği Avrupa'da davranışları ile ilgi çekmiş ve tahta geçtiği takdirde masonların işine yarayacağı düşünülerek, İngiltere veliahdı Edward'ın delâletiyle mason locasına kayıolmuş ve hemen 33. dereceye terfi ettirilmişdir.

Masonluk düşmanları Sultan V. Murat devrini, 31 Mart olayının, Balkan Harbi'nin ve 1. Dünya Harbi'nde dönen dolapların tohumlarının atıldığı bir devir olarak nitelerler.

Cülusundan 3 ay sonra cinnet getiren ve «kan istemem, padişahlık istemem» diye feryat etmeye başladığı söylenen Sultan V. Murat tahttan indirilmiş ve yerine, hayranlarının «Gök Hakan» deâikleri, Sultan II. Abdülhamit oturmuştur.

Mason düşmanları, Sultan Abdülaziz'in tahttan indirilip yerine V. Murat'ın geçirilmesi ve Abdülaziz'in, iki bileğinin damarlarını kesmek suretiyle, intihar etmesi olayını da masonlar aleyhinde kullanmak istemişlerdir.

Tarihî gerçek şudur ki, 1861 yılında tahta çıkan Sultan Abdülaziz çok az bir tahsil görmüş, veliahtlığı zamanında güreş, horoz dövüşü ve avdan başka birşeyle ilgilenmemiştir. Padişahlığı zamanında Osmanlı Devletinin borçları ikiyüzelli milyon altını bulmuş ve Balkanlar'da ayaklanmalar başlamıştır. Bunun üzerine, Harbiye Nazırı Hüseyin Avni Paşa, Miñhat Paşa, Bahriye Nazırı Ahmet Paşa ve Şeyhülislâm Hayrullah Efendi, anlaşarak, Ordu marifetiyle Abdülaziz tahttan indirilmiş ve yerine Sultan V. Murat getirilmiştir. Abdülaziz için verilen fetva şöyledir : «Eğer bir Hükümdar alamet-i inhilâl-i şuur gösterir ise, idare-i umuru islamı ifaya iktidarı yok ise, ahaliyi taz-yik edip matbuata ruhsat vermez ise, Devlet ve Milletin harap ve perişanisine sebep olmazmı ve böyle bir Hükümdarın hal'i caiz değildir» sualine Şeyhülislam Hayrullah Efendi «Evet» demiştir.

Büyük üzüntüye kapılan Abdülaziz, altı gün sonra, bileklerini keserek intihar etmiştir. Mason düşmanlarına göre ise, Sultan Abdülaziz öldürülmüş ve kendisini muayene ederek uydurma bir rapor veren tabiplerin ekserisi gayritürk ve hepsi de masondur. (Sultan II. Abdülhamit amcasının bu ölümü için, 3 Mart 1333 de Beylerbeyi Sarayında yazdığı hatıratında aynen «...emmi azizim müntehir değil, maktüldür. Bir müntehir iki kolunun damarlarını nasıl kesebilir?» demektedir).

Şimdi sizlere «Gizli Devlet ve Programı», «31 Mart Faciası» ve «Türk, işte düşmanın» adlı kitapların yazarı ünlü mason düşmanı Cevat Rifat Atilhan'ın 1956 da basılmış olan bu kitaplarından çok kısaltarak aldığım bazı kısımları aktarmak istiyorum. Fakat, daha önce, bu yazarın masonluğa karşı ileri sürdüğü hasmane iddialarını, masonluğun siyonizm ile elele verdiği, hatta, masonluğun siyonizmin bir aleti olduğu faraziyesine dayandığını belirtmeliyim. Oysa, Musevilerin Filistin topraklarında bağımsız bir devlet kurup yerleşmeleri emeli şeklinde özetlenebilecek olan siyonizm akımı, 2. Dünya Savaşı'nda Nazilerin, musevilere uyguladığı terör rejimi üzerine, aralarındaki bağılık ve millî duyguların daha da kuvvetlenmesi ile kendisini bütün dünyaya tanıtmış bir tür ırkçılıktır. Ve, görüldüğü gibi, masonluktan iki asır sonra ortaya çıkmıştır. Halbuki, masonluk, her ırktan ve her dinden insanlar arasında eşitliği istediğine göre, ırkçı bir akıma taraftar değildir.

Bu yazara göre 31 Mart olayı, Sultan II. Abdülhamit'i tahttan indirmeyi amaçlayan bir siyonist-mason tertibi idi. Bu tertibin senaryosunu hazırlayan, sahneye koyanlar siyonist, farmason ve dönmeledir. Esasen İttihat ve Terakki Cemiyeti de tamamen bir mason ve yahudi karakteri taşıyordu. Bunlar, Selanik'te İtalyan MACEDONIA RIZORTA locasının kurucularından ve Türk-İtalyan çifte tâbiyetinde olan Emanuel Karasso tarafından finanse ediliyordu. Karasso'nun en yakın yardımcıları da Metr Salem ve dönme Cavit Bey'di.

Yazar, II. Abdülhamid'in hal'ini şöyle anlatmaktadır :

31 Mart ihtilalinde hiç bir mukavemetle karşılaşılmadan girilen Sarayda Sultan II. Abdülhamid'in hal' edildiğini tebliğe ve hilafetin kendisinden alındığını bildirmeye memur edilen ve hiçbiri Türk olmayan ve aralarında Karasso da bulunan 4 kişilik hey'et Sultan'ın huzuruna girdi. Arnavut Esat Toptanî :

- Millet seni azletti, deyince Padişah vakur sesi ile gürledi :
- Azil değil, hal' demek istiyorsun.

Bunun üzerine Şeyhülislâm Ziyaeddin efendi'nin verdiği fetva Arif Hikmet Paşa tarafından okundu. Okunan fetvâyı sonuna kadar nezaket ve soğukkanlılıkla dinleyen Padişah :

- Zalike takdirülazizülalim, diye mukabele etti ve bilahare, karşısında duran Karasso'yu işaret ederek, çok anlamlı bir ifade ile :
- Lâkin, şu mason keferesinin makam-ı hilafetpenahîde işi nedir? diye gürledi .

Gerçek nedenleri hususunda tarihçiler arasında dahi tam anlamıyla anlaşmaya varılamamış olan 31 Mart olayı, bazılarınca bizzat Sultan II. Abdülhamid, bazılarınca İttihatçılar, bazılarınca da İttihad-ı Muhammedî Cemiyeti mensupları ile Volkan gazetesi sahibi Derviş Vahdetî'nin temsil ettiği localar tarafından tertiplenmiştir.

Mason düşmanları ise bu hareketin, aslında, tamamen bir mason ve siyonist işbirliğinin eseri olduğunu, tohumlarının Rumeli'de atıldığını, bu işler için büyük paralar döndüğünü ve esas amacın da Sultan II. Abdülhamid'in tahttan indirilmek olduğunu iddia ederler.

«Türk, işte düşmanın» adlı kitapta masonlara yapılan hücumlar meyânında, yazar Cevat Rifat Atılhan, aynen şöyle demektedir : «farmasonlar, Sultan II. Abdülhamid'i tasfiyeye mâtûf planlarını tanzim ederlerken İstanbul, Edirne, Selanik, Manastır, Yanya, İşkodra ve Bosna-Hersek'in askerî ve mülkî idaresini ellerine geçirmiş durumda idiler. Bilhassa Edirne'deki 2. Ordu ile Manastır'daki 3. Ordu farmason zabitlerin elinde idi.

Hükümdar'a ilk darbeyi, aslen Macar Musevisi olan, farmason Mihhat Paşa vurmak istemiştir. Müddeti hayatında alını secdeye değmemiş olan bu adam Taif zindanında kendi eceliyle öldüğü zaman, farmasonlar onun namaz kılarken öldürüldüğünü yaymışlardır.

O yıllarda, Alliance Israelite Universelle'in müdürü banker ve farmason-siyonist Modyano idi. Bu adam mason biraderi Ahmet Rıza'ya yediyüzellibin dolar göndererek mürettep ihtilâlin tahakkuku için gerekli elemanların teminini istemiştir. Bu para Ahmet Rıza'nın başkanlığı altında yapılan gizli bir ictimada farmasonlardan Metr Sa-

lem, Karasso, Cavit ve yahudi dönmesi Remzi arasında paylaşılmıştır.

Newyork'taki «Bene Brit» namına, banker farmason-siyonist Jacob Shiff, Rumelideki asker' farmasonları harekete getirmek için dağa çıkanlara üçmilyon dolar göndermiş, bu paralar da dönme Remzi, Atif ve Süleyman Askeri ile Necip Draga ve Eyyup Sabri arasında taksim edilerek ihtilâlde sarfedilmiştir.

Sözünü ettiğim kitaptan aynen aldığım bu iddia ve yakıştırmalar, bu minval üzere uzayıp gitmektedir. Tarafsız tarihçilerin belgelerle kanıtladığı tarihi olayları, maksatlı olarak ve hayatta olmayan kişileri görgü tanığı gibi göstererek saptırmaya çalışan bir mason düşmanının sözleri ile sizleri daha fazla yormak istemiyorum.

BİBLİOGRAFYA ·

- 1 — La Symbolique Maçonnique - Jules Boucher.
- 2 — Dünyada ve Türkiyede Masonluk.
- 3 — Türkiye'deki masonluk tarihi - Kemalettin Apak.
- 4 — Gizli Devlet ve Programı - Cevat Rifat Atilhan.
- 5 — 31 Mart Vak'ası - C. R. Atilhan.
- 7 — Masonluk Üzerine
Hazırlayanlar : Sahir Erman, Mukbil Gökdoğan, Hayrullah Örs, Ziya Umur.
- 8 — DOĞUŞ Yıllığı No. 2.
- 9 — BARIŞ Muh. Lo. da, evvelce Georges Julier K. tarafından verilmiş olan «Avrupa'da Masonlara yapılan Mezalim» konulu konferans.

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nin Oluşum ve Gelişimi

Derleyen : Tulû BAYTİN

Atölyelerinde çalışmalarımızı sürdürdüğümüz Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nin ne olduğu, kaynakları, oluşum ve gelişimi ile Türkiye'deki durumu üzerinde derlemeleri sizlere sunarken, bilinmekte olan, ancak, dağınık ve farklı açılardan ele alınmış bilgilerin bir toparlanması ve özetini takdim etmek amacını güdüyorum.

Tarih içinde bir olayın gelişimini incelerken onu oluşturan kaynaklara yönelmek kaçınılmaz bir zorunluktur. Skoç Riti değişik yerlerde, değişik zamanlar-

da topraktan fışkıran pınarlar gibi yeryüzüne çıktı, küçük derecikler oluşturdu ve bilinmeyen büyük denize akan koca bir ırmağ oldu. Ana kaynak henüz tarihin toprak örtüsü altında da olsa, pınarların ortak özelliklerini, dereciklerin akış şeklini incelersek, ırmağın niteliklerini daha iyi görür, daha iyi anlarız. Büyük katedraller döneminin taş yontucu birlikleri büyük bir ihtimalle Avrupa'dan ve özellikle Fransa ve Almanya'dan İngiltere'ye geçmişlerse de, Hür Masonların operatif birliklerinin İngiltere'de geliştiği ve Dünya'-

ya oradan yarıldığı bir gerçektir. Taş yontucular loncalarının on-dördüncü yüzyılda varlıklarını eski gelenekleriyle sürdürdükleri belgelerle bilinmektedir. Onyedinci yüzyıldan itibaren bu localara soylular ve aydınların alınmakta olduğunu ve yapı zanaatı ile ilişkisi olmayan bu kişilere Accepted (Kabul Edilmişler) denildiğini hep biliyoruz. Onyedinci yüzyılın sonlarında artık operatif masonlukla ilişkileri kalmayan bu kabul edilmişler localarında çözümlerin ve dağılmaların başladığı görülür ve yine etraflıca bildiğimiz 1717 birleşmesi ile Londra Büyük Locası kurularak Spekülatif Masonluk dönemi başlar.

Spekülâtif masonluğun İngiltere'deki gelişmesinde karşılaşılacak karışıklık ve çekişmeler 1717 de kurulan Londra Büyük Locasından başka 1751'de Eskiler Büyük Locasının (Antient), 1725 de Bütün İngiltere Büyük Locası ismile York Büyük Locasının (ki 1792'de kapanmıştır), 1779'da Trent Güneyi İngiltere Büyük Locasının (Grand Lodge of England South of the Trent) ki 1789'da kapanmıştır. 1770'de İskoçyalıların İngiltere'deki Büyük Locasının, ki 1775'de kapanmıştır ve nihayet bu karışıklığa son vermek amacı ile Eskiler ve Yenilerin (Antients and Mo-

dens) birleşmesiyle 1813'de kurulup günümüze dek devam eden Birleşmiş İngiltere Büyük Locasının (United Grand Lodge of England) ortaya çıkmasına neden ve âmil olmuştur. Bu dönemde ve bu çevrede Skoç Riti ile ilişkili hiç bir husus yoktur. Dereceler de sadece Royal Arch'ı içererek üç adettir.

İskoçya'daki masonluğun geçmişi ise, tam açıklığa kavuşturulacak belgelere dayanmamakla birlikte, İngiltere'den daha eski olduğu iddia edilmektedir. İleri sürülen görüşlere göre 1150 yılında İskoçya'da Kilwinning'de bir manastır inşası için getirilen yapı ustalarının kurulan bir mason locası çevredeki diğer locaları toplayarak bir tür Localar Birliği kurmuştur. Bu loca bugün Kilwinning Ana Locası olarak isimlendirilmektedir. İngiltere gibi İskoçya localarında da 1640 tarihine kadar izlenebilen Kabul Edilmiş üyelerin alınması hususu bilinmektedir. 1717 den, yani, masonluğun İngiltere'de yeniden düzenlenmesinden sonra bir süre daha İskoçya'da operatif localar devam etmiş, nihayet 1736'da İskoçya Büyük Locası kurulmuştur. Ancak, Kilwinning Locası, Ana Loca yetkilerini bırakmayacağını beyan ederek bunun dışında kalmış ise de, sonunda 1807'de

İskoçya Büyük Locası ile birleşmiştir. İskoçya Büyük Locasının kuruluşundan sonra İskoçyalılar yalnız kendi bölgelerinde değil, Fransa, Amerika ve hatta İngiltere'de de localar kurma ve buralarda kurulan locaları kendi otoritelerine tâbi kılma çabası göstermişlerdir. Skoç Riti otoriteleri de, İskoçya Büyük Locasının kabul ettiği gibi, masonların Avrupa'da ilk teşkilatlanmalarının Kilwinning'de başladığını benimserler. Ancak, burada belirtmekte fayda vardır ki, Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nin İskoçya Büyük Locası ile hiç bir irtibatı yoktur. Bunların gelişmeleri ayrı ayrı şeylerdir. İskoçya Masonluğu ile Skoç Riti'nin birbirine asla karıştırılmaması gerekir.

Fransa'ya gelince, burada spekülâtif masonluğa kaynak olarak operatif masonluğu göstermek için elimizde hiçbir delil yoktur. Buna rağmen bazı müelliflerce bu yolda iddialar öne sürülmüştür. Fransa'da da iyi örgütlenmiş operatif mason locaları, kardeşlik teşekkülleri, kalfalık (Compagnonnage) dernekleri vardı. Fakat bilinen husus şudur ki onsekizinci yüzyılın başlarında İngiltere'den geçtiği bütün müelliflerce kabul edilmiş olan spekülâtif masonların bu kuruluşlarla herhangi bir

yakınlığı olmadığı ileri sürülür. Hattâ bu kuruluşların mensupları spekülâtif masonluktan habersiz kalmışlardır.

İlk Fransız Locaları, İngiltere Büyük Locasına bağlı olarak, 1725'de Paris'te «Au Louis d'Argent», 1726'da Paris'te «Saint Thomas», 1732'de Valencienne'de «Parfaite Union» ve yine 1732'de Bordeaux'da «Loge Anglaise» olarak kurulmuşlardır. Aslında, onyedinci yüzyıl İngiltere'sindeki siyasi karışıklıklar dolayısıyla Fransa'ya sığınmış İskoçyalıların, Fransa'da ilk mason localarını kurmuş oldukları ileri sürülür. İngiliz Grand Lodge'una bağlı az sayıda muntazam loca yanında resmi kayıtlara geçmeyen bir hayli loca bulunuyor, buna mukabil hiçbir nâzım obediyan görülmüyordu. Ayrıca, bu arada masonlar ve masonlukla ilgili pek çok üzücü olay cereyan etmiş, hattâ meşhur «In Eminenti» Papalık fermanı ile masonluk afaroz edilmişti. Bunlar ve bunlara benzer nedenlerle İngiliz Büyük Locası 1738'de Fransa ile alâkasını kesmeğe karar verdi. Bunu takiben Fransa'da 1738'de Duc d'Antin'e Büyük Üstad Ünvanı verilmiş ve niha yet 1743'de Paris'te Duc de Clermont'un başına getirildiği bir Büyük Loca kurulmuşsa da

taşra dahil birlik ve tek obedi-yans işi başarıya ulaşamamıştır. Başiboşluk sürmeye devam etmiş ve karışık bir dönem başlamıştır. 1773'de toparlanabilmek için Grand Orient kurulmuş ve mevcut Büyük Loca bu ismi almıştır. Bilâhare tekrar bu birlik bozulmuş ve Clermont Büyük Locası Fransız İhtilâline dek yaşamıştır. İşte biraz evvel özetlenen bu karışık dönem konumuz olan Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nin oluşmasına neden olacak ortama ve onun doğum sancularına sahne olmuştur.

Dağınık ve başiboş bir hal alan Fransız masonluğu bir kriz dönemine girmiş, locaların çalışma şekli bir çok seçkin masonu endişelendirmiş ve böyle bir toplulukla mason idealinin gerçekleşebilmesi hususu şüpheyle karşılanmaya başlanmıştır.

1737'deki Ramsay'ın meşhur hitabesi bu devreye rastlar. Fransız masonluğundaki önemli bir olay olan bu nutukta İskoçya'lı Şövalye Ramsay kendi görüşüne göre masonluğun menşei operatif işçi localarında değil, Kudüs'e giden haçlılar devrinde ve ona katılmış eski Şövalye Tarikatlarında aramalıdır iddiasını ileri sürer. Masonlar arasında da mümtaz bir sınıfın yaratıl-

ması ve bütün idareyi bunların alması şeklinde tefsir edilen Ramsay'ın görüş ve telkinleri sonucunda o zamana kadar üç dereceden başkası bilinmeyen masonlukta çeşitli ritlerin ve derecelerin ortaya çıktığı ve hızla geliştiği iddiaları, ispat edilememekle beraber, ortaya atılmış bulunmaktadır.

Böylece, Fransa masonluğunda karışık dönem devam ederken Ramsay'ın etkisile olduğu ileri sürülen ve Kudüs şövalyelerine bağlanan ve masonluğu bir gerçeğin ifadesi olarak kabullenen bazı aydın masonlar İngiltere'den gelmiş olan mavi localardan ayrı olarak ve adeta onlara üstün bir takım atelyeler kurma teşebbüsüne geçmişlerdir. Bu suretle Fransa'da eski şövalye ünvanlarına benzer türlü türlü dereceler, ritler, birden fıskırmaya ve hepsi de İskoçya'dan geldiğini iddia eden çeşitli masonluk türleri yaratılmaya başlanmıştır. 1745'de Bordeaux'da Arras Chapitre'i ile daha bir çokları, 1747'de Ecossais Fidèles kurulmuş ve dereceler dokuza çıkmıştır.

Ramsay olayından sonra Ecosisme'in ikinci önemli olayı Paris'te Chevalier de Bonville tarafından 1754'de Clermont Chapitre'inin kurulması ve derece

sayısının yirmibeşe çıkmasıdır. Bunun yaydığı düşünceler ve ortaya çıkardığı yeni kollar dolayısıyla etkisi önemli olmuştur. Bunlardan belirtilmesi gereken «La Loge de Saint Jean de Jerusalem» ve sonra da «Conseil des Empereurs d'Orient et d'Occident» Doğu ve Batı İmparatorları Konseyinin doğmasıdır. Buralarda beliren filozoflar eski masonların akıllarından geçmeyen masonluk felsefeleri yaymışlardır. İskoçyalı Ramsay, İskoçya'da eskiden beri yüksek derecelerde çalışıldığını ileri sürüyordu. Böylece her atölye kendisini İskoç masonluğunun temsilcisi görmeye başlamıştır.

Ancak, şu var ki, 1743'den beri mevcudiyetleri bilinen bu İskoç masonları değişik ve fantezist menşe iddialarına rağmen gerek vazifelilerin seçiminde, gerekse harici kabullerinde ve çalışma düzenlerinde gayet ciddi davranmışlardır. 1754'de Paris'te kurulan 25 dereceli Chapitre Perfection Rit'i olarak 1758'de Conseil des Empereurs d'Orient et d'Occident'i, daha sonra Conseil des Chevaliers d'Orient'i ve nihayet 1761'de Conseil des Sublimes Princes du Secret Royal'i ortaya çıkararak bu isimlerle yine Perfection Rit'i olarak muntazam birimlere dönüşmüştü.

Skoç Ritindeki üçüncü önemli olay İmparatorlar Konseyinin 1761 yılında Bordeaux'da Etienne Morin adlı mason kardeşe Perfection Ritini oradan Amerika'ya götürme ve oradaki localara yüksek derece sırlarını açıklayarak yüksek dereceli yeni localar kurma yetkisini bahşeden patenti vermesidir. Bordeaux, aşikârdır ki Avrupa'daki en eski taşra masonik merkezi ve Morin'in kentidir. Morin orada 1740'da kurulmuş ve sonraları La Française Elue Ecossaise olarak adlandırılan Loge Française'de mason oldu. Bu loca İngiliz masonlarının 1732'de Bordo'da kurmuş oldukları Loge Anglaise Locasından doğmuş elli locadan en eskisi idi. Bu localar derecelerin üretilmesine olanak vererek bizim Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nin cedleri oldular.

Ayrı localar organizasyonunun bu yüksek dereceler etrafında toplanmasının esas amacı, o dönem için, üyelikleri Hristiyan inancı taşıyanlar arasında sınırlandırmak olabilir. 1723 Anderson anayasası masonluk alanını Ebediliğe ve Tek Tanrıya inanmış tüm mezheplere genişletmişti. Bu münasebetle son 1786 Skoç Riti Konstitüsü, benzer olarak, kapılarını tüm dinlerin mensuplarına açtı.

Bu localar aynı zamanda masonluk ve masonlar üzerine yasak ve ceza hükmeden 1738 Papalık Fermanının zalim işlemlerinden bir kurtuluş yolu ve sığınak olarak teessüs etmiş de olabilirler. Daha sonraları bu localar masonluğun münbit alanlarında geliştirdi, tomurcuklandı ve çağların esrarlı düşüncelerinden oluşmuş büyük gerçeklerin birbirini takip eden derecelerinde ilham ve vahiylerin birer hazinesi haline geldiler. O döneme ait eski Fransız elyazması belgelerinden anlaşılır ki, 1740'dan beri Bordeaux bu Skoç derecelerinin kontrol edici ana teşekkülü ve değişik nizamlar altındaki organizasyonlara yetki verici kuruluştu. Morin, Perfection derecelerini ilk olarak biraraya getirdiği kabul edilen ve Loge Francaise'den doğmuş olan Loge Parfaite Harmonie Locasına başkanlık ediyordu. Bu loca gerçekte sadece ilâve derecelerde çalışan bir Perfection locası idi ve Fransız Büyük Locasına - Grande Loge de France'a - bağlı olmadığı gibi onun bir bileşeni olarak da bulunmuyordu.

Sevr porselenlerinin gezici bir temsilcisi ve dinsel yayınların bir dağıtıcısı olarak Morin Amerika'da, Kariblerde, Fransız Batı Hint Adalarında çeşitli yol-

culuklar yaptı. 1761'de yine bir yolculuk öncesi Bordeaux'da kurulmuş olan Saint Jean de Jerusalem Locası Morin'e arzusunun göre kullanabileceği geniş yetkilerle mücehhez meşhur patentini verdi. Bu patent Morin'i Büyük Umumi Müfettiş «Grand Inspector General» yapıyor ve ona Perfeksiyon ritinin derecelerini bir araya getirmek hakkı ile loca ve kuruluşları yaymak ve kaymakamlar tayin etmek yetkilerini veriyordu. Bu amaçla Bordeaux'dan ayrılan Morin'in yolculuğu, gemisini İngilizlerin esir etmeleri sonucu, yarım kaldı. Ancak, Londra'ya götürülen Morin'in, bir özel vatandaş sıfatı, özgürlüğüne izin verildi. Orada, İngiltere ve İskoçya'da Localara devam etti ve İngiltere Büyük Üstadı Earl Ferrest ile tanıştı. Sonunda Morin yeniden denize açılmak olanağını bularak 1763'de Kariblerde San Domingo'da Jacmel'e ulaştı ve orada, Jamaica'da verimli patentinden tohumlar ekmeye başladı. 1765 de yetkisine dayanarak Büyük Umumi Müfettiş Kaymakamı (Deputy Grand Inspector General) ünvanı ile Henry Francken'i ilk kaymakam tayin etti. 1766'da Francken Kuzey Amerika'ya giderek Albany ve New York'da Skoç Riti faaliyetlerini geliştirdi ve 1767'de Albany locasını kurdu. Albany Locasının tutanakla-

rında, ilginç bir husus olarak, Berlin ve Büyük Frederick ile bağlantılara işaret eden sözlere rastlanmaktadır. 3 Eylül 1770 toplantısının tutanağında şöyle bir ibare mevcuttur : «Müfettiş Kaymakamı Stringer Kardeş Kurucudan Loca tutanaklarını ve çalışmalarını Berlin'e ulaştırma emri aldığını Locaya bildirdi...» 1768'de Francken'in özel bir icazeti ile Amerika Kraliyet Alayı tağmenlerinden Augustin Provost Albany Perfection Ritine kabul edildi. 1774'de Francken, albay olmuş bulunan aynı Provost'u Büyük Umumi Müfettiş Kaymakamı tayin etti. Provost da yeni kaymakamlar tayin etmek suretile bilâhare organize olmuş ritin İngiltere ve İskoçya'ya ulaşmasını sağladı.

Daha sonraları San Domingo'dan Kuzey Amerika'da South Carolina eyaleti Charleston kentine geçmiş olan De Grass ve Delahogue isimli biraderler 1787 de orada Krali Sır Prensleri Konseyini (Council of Princes of the Royal Secret) kurdular ve o kentte Dünya Ana Yüksek Şurası (Mother Supreme Council of the World) olarak şimdiki Yüksek Suranın oluşmasını sağladılar. Nihayet 31 Mayıs 1801 de Mitchell ve Dalcho biraderler Charleston'da 33 dereceli Eski ve Kabul edilmiş Skoç Riti-

nin ilk ve ana Yüksek Şurasını açtılar. Bu arada, Ritin 33 dereceye 1786'da ulaşmış olduğuna ve yine aynı yılda Büyük Frederick'in 33 dereceye dayanan bir konstitüsü onu oluşturduğuna dair görüşlere işaret etmekte fayda vardır. 4 Aralık 1802'de bu Yüksek Şura bir sirküler yayımlayarak organizasyonun tamamlandığını ve mevcudiyetinin yasa ile yetkisinin kaynağı olarak 1786 Büyük Konstitüsünü (Grand Constitution of 1786) tanıdığını bildirdi. İşte Dünyadaki tüm muntazam ve tanınmış Yüksek Şuralar buradan doğmuştur.

Böylece masonlukta derecelerin bizim mensubu olduğumuz Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti'nde gelişmesi, aşama aşama, Bor-do'nun Perfeksiyon Riti, Paris'in aristokrat Clermont Şapitri, Doğu ve Batı İmparatorları Konseyi ve diğer bazı alt sistemler yoluyla olmuştur. Daha sonraları Albert Pike kardeş bütün bu derecelerin ritüellerini karışıklıktan çıkarıp yeniden yazarak bugünkü duruma getirdi.

1802'de Charleston Yüksek Şurası De Grasse'ı bir patentle Sovereign Grand Inspector General tayin ederek O'nu Skoç Riti organizasyonlarını tesis etmek yetkisi ile hayat boyu Fran-

sız Batı Hint Adaları Yüksek Şurası Grand Commander'ı ilân etti.

1804'de Fransa'ya dönen De Grasse Bordeaux'ya giderek aynı yıl ikinci olarak Fransa Yüksek Şurasını kurdu. Ancak, bu yüksek şura bir rit olarak kalacak yerde üç derecedeki locaları da hakimiyetine almayı çalışarak Grande Loge Ecos-saise'i kurmak suretile Grand Orient'a rakip oldu. 1894'de bu Grande Loge'daki mavi localar birleşerek Grande Loge de France'ı kurdular. İleride, 1915'te de Grand Orient'dan ayrılan bazı localar Grande Loge Nationale'i kuracaklardır. Bu son Büyük Loca hâlen İngiliz Büyük Locasınınca tanınmakta olanıdır. Grande Loge de France değişik ritlerle Grand Orient ise Skoç Riti ile çalışır.

De Grasse 1805'de İtalya, 1817'de de Belçika Yüksek Şuralarını kurmuştur. Uluslararası konvanların kararları gereği her ülkede bir tek Yüksek Şura mevcut olabilir. Yalnız büyüklüğü itibarile A.B.D.'de Kuzey ve Güney Jürisdiksiyonları olarak iki Yüksek Şura mevcuttur. Bu iki jüridiksiyon kararı 1813'te alınmış olmakla beraber anlaşmazlıklar nedeni ile aralarında ilişki kurulamayan bu iki

Yüksek Şura nihayet 1863'de anlaşmışlardır.

Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti İngiltere'ye bekletilme sonucu ancak 1845'de ve İskoçya'ya 1846'da girebilmiştir. Evvelce de işaret edildiği üzere İskoçya masonluğu ile Skoç Riti aynı şey değildir, aralarında hiçbir ilişki yoktur ve doktrinal gelişmesi yönünden Skoç Riti Fransız menşeli olarak nitelendirilebilir.

Türkiye'de Skoç Riti'nin gelişimine gelince, bunu genel olarak Türkiye'de masonluğun gelişimi içinde mütalâa etmek gerekir. Anadolu'da da tıpkı İngiltere, İskoçya, Fransa ve diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi operatif masonluk döneminde işçi loncaları, esnaf teşekkülleri, Âhi teşkilâtı gibi operatif masonlukla paralellik kurulabilecek topluluklara rastlanır. Ancak çağdaş Türk Masonluğunun ve Skoç Ritinin oluşum ve gelişiminde bu topluluklardan ilham aldığı veya o tabana oturduğuna dair bir görüş ileri sürebilmek için hiçbir belge ve ipucu yoktur. Tıpkı Fransa'ya masonluğun İngiltere ve İskoçya'dan geliştiği gibi Türkiye'ye masonluk bir Batı müessesesi olarak girmiştir. Türkiye'de ilk locanın III. Ahmet devrinde

(1703-1730) Fransız obediyanısına bağlı olarak İstanbul'da Galata'da açıldığı, bilâhare Ceno-va Büyük Locasına tâbi İstanbul'da bir loca ile Polonya Maşrıkına bağlı bir diğer locanın ve Fransız ve İngiliz obediyanlarına bağlı diğer locaların varlığı rivayet edilir. Türkiye sınırları içinde faaliyet gösteren ve resmi dökümanına sahip olduğumuz ilk loca Fransız masonluğundan berat almış 1778'de İzmir'de çalışan «Les Nations Réunies» Locası olduğu tesbit edilmiştir. Yine İzmir vadisinde 1857'de Grand Lodge of Turkey isimli gayrimuntazam bir teşekkül kurulmuş ve 1860'da kapanmıştır. Bu gayrimuntazam Büyük Locadan başka çeşitli kentlerde kurulmuş localar ecnebi obediyanlara bağlı olarak çalışmışlardır. 1850'den sonra Türkiye'de masonluğa intisap etmiş olan biraderlerin sayısı oldukça yüksek olmakla beraber bir milli masonluk teşekkülü o sıralarda kurulamamıştır.

1861'de Mısırlı Prens Halim Paşa tarafından Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti esasları dahilinde «Şura-i Âli-i Osmani» kurulmuştur. Bunu Fransa Yüksek Şurası kurmuş, 1869'da da Charleston'da Ana Yüksek Şura onaylamıştır. Ancak, bu Şura-i Âli'nin faaliyeti fazla bir varlık

göstermeden inkıtaa uğramıştır. Bu Şura-i Âli'nin üyelerinin yabancı obediyanlara bağlı ol- calarda tekris edilmiş Türk ve yabancı masonlardan tereküp etmesi icap eder.

İkinci defa Şura-i Âli-i Osmani 1909 yılında Belçika Yüksek Şurasından Sakani ve Mısır Yüksek Şurasından Yakup Biraderlerin iştiraki ile Mısır Yüksek Şurasından Prens Aziz Hasan Paşa tarafından kuruluyor. Kurulan bu Yüksek Şura Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Yüksek Şurasıdır. Esasen Türkiye'de herhangi bir başka rit de kurulmamıştır. Yüksek Şura kuruluşunu müteakip Türkiye'deki Localar delegeleri ile 1909'da «Meşrik-i Âzam-ı Osmani» ünvanı ile Büyük Meşriki veya diğer bir deyişle Büyük Locayı kuruyor. 1926'da isim değişikliği ile Türkiye Büyük Meşriki - Türk Yükseltme Cemiyeti ismini alırken Yüksek Şura da Türkiye Yüksek Masonluk Cemiyeti oluyor. 1935'de uykuya dalan Türk masonluğu 1948 yılında yeniden Türkiye Mason Derneği ismini almış olan Yüksek Şuranın faaliyete geçmesi ile çalışmalarına yeniden başlamıştır. Böylece Yüksek Şuraya bağlı remzî localar kurulmakla birlikte Yüksek Şuranın felsefi dereceleri de faaliyete geçmiştir. 1951'de ilk üç

dereceyi yönetmek için Türkiye Büyük Mahfili (Türkiye Grand Loge) kuruldu. Ancak, bu arada İzmir ve Ankara'da Grand Loge salâhiyetini haiz ve hiçbir masonik teşkilâtta görülmeyen nev'i şahsına münhasır birer ünite kuruldu ve Grand Loge, İstanbul Grand Loge'ü oldu. 1955'de Ankara ve İzmir Grand Loge'ların da kurulduğu görülür.

Aynı yıl Ankara Grand Loge'ü Türkiye Büyük Locasını kurmuştur. İstanbul ve İzmir buna iştirak etmeyerek merkezi İstanbul'da Türkiye Grand Loge'ü adı ile yeni bir Büyük Loca kurmuşlardır. Nihayet 1956'da iki teşekkül merkezi Ankara'da olmak üzere «Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonları Büyük Locası»nı tesis ettiler. Bu büyük locanın üyelerinden masonik faaliyetlerini geliştirmek isteyenlerin felsefi derece masonluğuna da intisap edebilmelerini sağlamak üzere Türkiye Eski ve

Kabul Edilmiş Skoç Ritli Yüksek Şurası çalışmalarını sürdürdü. Daha sonraları bilinen olaylar ve Dernekler Kanunu muvacehesinde bu kuruluşlar muntazam ve tanınmış olarak «Türkiye Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası» ve «Türkiye Fikir ve Kültür Derneği - Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti Türkiye Yüksek Şurası» isimlerini ve bugünkü durumlarını almış bulunmaktadır.

Özet olarak Eski ve Kabul Edilmiş Skoç Riti ismini veidiğimiz ve İskoçya'daki sızıntıların Fransa'da dağınık dereler halinde oluştuktan sonra Bordeaux'da birleşmesi ve buradan Karaib Adalarına, Jamakyka'ya oradan da Kuzey Amerika'ya akması ile toplanan bu güçlü ceryan buradan tekrar Dünyanın dört bir tarafına ulaşarak bereketli kaynağı ile insanlığın moral, spiritüel ve entellektüel tekâmülüne yardım etmektedir.

YARARLANILAN KAYNAKLAR

- APAK Kemalettin** : Türkiye'de Masonluk Tarihi
CLAUSEN Henry : Clausen's Commentaries on
Morals and Dogma

- ÇELTİKÇİ Fikret** : Spekülâtif Masonluğun Başlan-
gıcında İngitere
İlk Büyük Locanın Kuruluşu
(1717)
İskoçya'da Masonluğun Geliş-
mesi
Fransa'da Masonluğun Geliş-
mesi
- ERBUDAK Macit** : Ritler ve E. K. S. R.'nin Türki-
ye'de ilk kuruluşu
- MELLOR Alec** : Dictionnaire de la Franc-Ma-
çonnerie
- NAUDON Paul** : Tarihte ve Günümüzde Mason-
luk
- ÖRS Hayrullah** : İngiltere'de Masonluk
- SARPER Nebil** : Dünya Fran Masonluk Tarihi
- TURAT Hikmet** : Türkiye'de Masonluğun Kuru-
luşu

Borcumuz

Çeviren : Raşid TEMEL

(New Age'den)

«Karşılığı verilmeden hiç birşey alınamaz.» Ne saçma bir söz! Elde ettiğimiz en kıymetli şeyler, hayatımızla başlayarak, hiç birşey vermeden alınmıştır. Hangimiz annemizin sevgisi, dinî inançlarımız, ve mutluluk arama hürriyeti için birşeyler verdik? Adalet idealleri, uygar insanlar gibi yaşamamanın hakça savaşı için kime ne ödedik?

Hepimiz borç içinde doğduk. Alacaklılarımız bizi zorlamadıkları için de çoğumuz daima borçlu kalıyoruz. Herhalde nefsimize saygılı olarak karşılığı verilmeden aldığımız şeylerin faturasına birşeyler ödememiz gerekir!

Gelmiş geçmiş velinimetlerimize ne şekilde ödeme yapabiliriz? Kalbimizden vereceğimiz çeklerle! Yardıma muhtaç olanlara el uzatmakla, bu malî yardım olmayabilir, ama sevgi, anlayış, cesaret vermekle, maneviyatı takviye edecek itimadı sağlamakla olur. Önemli olan nasıl ödediğimiz değildir. Önemli olan vermeğe arzulu olmak ve sorumluluk duymaktır.

"Esprit" nin Fiziği

Faruk ERENGÜL

Felsefe bir ağaca benzetilirse : bu ağacın; Kökü metafizik, Gövdesi fizik, Dalları tüm diğer bilimler, Yaprak ve çiçekleri Düşünce ve uygulama, Meyvası ise SEVGİ'dir.

Evrenin amacı ve bu amacın meyvası da Sevgidir. Tüm doğa olayları, evreni oluşturan ana madde «Elektron»un BİLGİ ve SEVGİ yükünü, bilimsel deyim ile «Néguentropie»sini artırma süreci ve ereği içindedir.

Burada «Esprit» deyimini : Ruh, zekâ, bellek, bilgi, hayal, heyecan, sevgi gibi, maddenin dışında kaldığını zannedeceğimiz ruhsal (psşik) kavramların tümünü içermektedir. Bunları bilimsel adlarıyla dört sınıfta toplayabiliriz: Bilgi edinme, Sevgi, Düşünce, Eylem (Action).

Herşeyden önce belirtmek isterimki : burada önünüze sereceğim konular ve ileri süreceğim düşünceler Jean Charon'un «L'esprit, cet inconnu», Teilhard de Chardin'in «Le Phénomène humain», İ. Chklovski'nin «Univers, Vie, Raison», Raymon Ruyer'in «La Gnose de Princeton», Rolan Omnes'in «Evren ve Dönüşümleri» yapıtlarından, Einstein'in genel ve özel Görecelik (Relativité) kuramlarından, astrofizik ve çekirdek fiziğinin son aşamalarındaki bulgularından yararlanarak ve kendi düşüncelerimi de katarak yaptığım sentezlerdir. Doğru

olduklarının kesin kanıtı bugün için bulunmayabilir. Fakat bilelimki; artık, yeryüzü insanının uygarlığı, konumuz olan metafizik ve parapsikolojik sorunların karanlıklarına, Üniversiteler kanalıyla kurulan büyük laboratuvarlarda bilimsel metod ve çalışmalarla, gerçekten aydınlatıcı ışıklar tutma gereksinimi duyma aşamasına gelmiştir. Yakın bir gelecekte, bugünün bu karanlık konularının, her insanın görebileceği kadar aydınlanacağı umutlarını veren pek çok yaklaşım ve erişimler vardır.

Homo Sapiens'ten bu yana geçen 500.000 yılda, insan beyninin sıfırlardan başlayıp, bugün ancak % 10 unun çalışır durumda olduğu saptanan zekâ hücreleri oranı, yüzlerce, binlerce ya da çok daha uzun yıllar sonunda, çok daha büyük oranlara, hatta % 100'e eriştiğinde, insanın ESP' (Extra Sensory Perception-Aşırı Duygusal Sezgi-Duyu Ötesi Algı) sinin hiç bir araç kullanmadan diğer gezegenlerdeki olası uygarlıklarla haberleşme olanağı sağlayacağı, PK' (Psiko-Kinezi-Ruhsal enerji)nin yine hiç bir araç kullanmadan uzaktan fiziksel iş yapabilecek güçler kazanacağı, ve daha bilemediğimiz ne tür yeteneklerinin ne tür evrensel becerilere erişeceği umutları giderek artmaktadır.

Bu güne kadar Evrenin iki öğeden oluştuğu söylenirdi : birincisi; evrende bir «mekân (uzam) ve zamanı» (Espace-temps) olan madde, ikincisi; ne olduğunu fiziksel yoldan tanımlayamadığımız «Esprit». Ama, bugün, bu ikiliğin kaldırılması ve bire indirgenmesi için fizik ve metafizik elele vermiş çalışmaktadır. Esprit'nin de evrende «zaman ve mekân» olduğunu kanıtlamakla bu «BİR»lik (Vahdet) sağlanma yoluna girecektir.

Konuyu herkesin kolayca anlayabilmesi için, Evrende, Maddenin doğuşu kuramlarını ve çekirdek fiziği hakkında konuyla ilgili bildiklerimizi kısaca anımsamada yarar görüyorum.

EVRENİN OLUŞUMU :

Evrenin başlangıcı sayılan «Big-Bang»den bu yana geçen yaklaşık 12 milyar yıl, belli başlı dört evreye ayrılır :

1 — Büyük patlamayla (Big-Bang) başlayan ısı ışınmasından 1/10.000 saniye sonra «nükleon» ve «karşıt madde nükleonları» birbirlerini yokederler, ardından ortaya çıkan π mezonları da yokolur, geriye

nötrino, elektron, pozitron ve fotonları kalır. Bunlara «Hadron» denir ve varoluş süresi saniyenin milyarda biri kadardır. Hadronik devre onbinde bir saniye sürer ve sıcaklık 4×10^{12} (dört trilyar) C derecedir.

2 — Isı ışımasından sonraki evre 15 dakika sürer ve bu arada pozitronlar yokolur, elektrik yükünün sakımı prensibine uygun olarak, kalan elektron kadar da nükleon, özellikle proton oluşur, nötrinolar etkisiz durumdadır. Buna «Leptonik» devre denir ve sonunda sıcaklık 3000 C dereceye iner. Bu sayısal değerler, nükleer patlamalar sırasında, laboratuarlarda büyük bir presizyonla saptanmıştır ve de Einstein'in Görecelik denklemlerini doğrulamıştır.

3 — Bundan sonra bir milyon yıl kadar süren «Foton Işınması» dönemi gelir, sıcaklık 3000 C dereceyi korumaktadır.

4 — Bu evre «Yıldız Dönemi», yani yıldız ve gezegenlerin oluşup bugüne kadar geçirdiği dönemdir.

Hadronlar içinde sadece proton ve nötronlar, atom çekirdeği içinde olmak koşulu ile dengeli durumdadır ve varoluş süreleri sonsuzları bulur. Hadronların yanısıra, hepsi aynı elektrik yükünde olan «yükü lepton» (leptons chargées) bulunur. Bunlar, hadronların çok çeşitli olmasına karşıt, sadece iki tanedir: Müon ve Elektron. Bunlardan da sadece elektron, sonsuz varoluş sürecindedir. İşte konumuz, bu süreç içinde oluşan bu Elektron'dur ve bu elektronun; Esprit'nin taşıyıcısı, hatta bizzat kendisi olduğu savıdır.

Şimdi, bu savın nereden kaynaklandığını, doğrulayıcı düşünce ve bulguları irdeleyelim. Bunun için önce, bazı olguları, özellikle «Siyah Delik» (trou noir - black hole) olgusunu hatırlamamız gerekecektir. Evreni dolduran tüm gök cisimleri, yıldızlar, gezegenler doğar, yaşar ve ölürler. Kızıl devler, Mavi devler, Novalar, süper novalar, Beyaz cüceler, Pulsarlar, Kuasarlar, Bulutsular, Spiral nebülözler ve daha bir çokları ve de Siyah Delik'ler bu yaşam evrelerinin açık seçik kanıtı olarak gökyüzünü dolduruyorlar.

SİYAH DELİK :

Yıldız, uzun yaşamı sonunda, tüm yanıcı maddesini tükettince, sadece nükleonlardan oluşan bir gök cismine dönüşür. Son zamanlarda,

varlığı hesapla bulunan ve sonra radyo-teleskoplarla yeri saptanan, dünyadan 820 ışık yılı uzaktaki «Kuğu Yıldız Kümesi» (Constellation de Cygne) içindeki «Siyah Delik»in yarıçapı, güneşimizinkinin yedi-yüzbinde biri olduğu halde, kitlesi güneşimize eşdeğerdedir. Bu, başka bir deyimle, güneşin 1.80, dünyanın 5.50 gr / cm³ olan yoğunluğuna karşı 3 x 10¹⁷ gr/cm³ yani 300 milyar ton/cm³ demektir. Dolayısıyla çok büyük bir çekim gücüne sahip olan Siyah Delik, yakınından geçen her şeyi, hatta ışınları yutar, kendi ışınlarını da dışarı salıvermez, kapalı olan «zaman-mekânı» içinde siyah ışımaya olarak kalır. Bu yüzden gözlenme olanağı yoktur, ancak, yaydığı X ışınları sayesinde radyoteleskoplarla bazı elektromanyetik radyo dalgaları algılanabilir.

Siyah Delik'lerin böylece, ne kendi ışınlarını, ne de üzerine gelen ışınları kendi zaman-mekânı içinden dışarı salıvermemesi, başka bir deyimle sırrını gizli tutması şöyle açıklanabilir, ki bu açıklama Esprit'nin de fizik açıklamasında aynen geçerli olacağından iyi anlaşılmasına dikkat edilmelidir.

Konuyu herkesin anlayabileceği şekilde kolaylaştırmak için şu benzetmeyi yapabiliriz : Dümdüz olarak kabul edeceğimiz «Mekân» üzerinde, bu düzleme teğet olan bir yıldız, teğet noktasında bir çukurluk doğurur. Tıpkı, dümdüz gerili duran bir çarşaf üzerine konan demir bir bilya gibi (Şekil 1.). Eğer bu yıldız çok yoğun ise bu bükülmüş mekân bir çöküntü halini alır, derin bir çekim mekânı hasil olur. Artık bu mekâna nüfuz etmek zorlaşmıştır (Şekil 2.).

Yıldızın yoğunluğu arttıkça mekânı da giderek kapanır ve nihayet bir «Siyah Delik» söz konusu olursa bu çekim mekânı kendi üzerine katlanır ve Siyah Deliğe yapışır, dışarı ile ilgisi tamamen kesilir (Şekil 3.). Bu kapalı zaman-mekân eğrisi Strophoid (boucle, loop) $y^2 = ax^2 + bx^3$ tipinde bir eğridir, genellikle katlanma (node) noktasından sonra ordinatları hızla büyür. $y = f(x)$ fonksiyonu; $y = f(x)$ ya da $y = f(-x)$ fonksiyonu ile birlikte (ki bu eğriler asıl strophoidin x veya y ekseninde aynadaki görüntüsü gibidir) zaman-mekân eğrisini oluşturur. Bu durum, sanki madde ile karşıt maddenin (anti-matière) birlikte maddenin fiziksel bütünü oluşturmasının matematik yoldan anlatımıdır. (Biliyoruz ki; karşıt madde, asıl maddenin aynadaki görüntüsünün maddesi gibi bir şeydir).

Felsefede, matematikte, çekirdek fiziğinde, mikrobiyolojide, astronomide ve de diğer bilimlerde, birbirlerine çok uzak görünen tüm olaylar temelde bir TEK ÖGE'ye dayanmakta, birbirlerinin «soyut veya somut», «canlı veya cansız», «mikro veya makro» modelleri olmaktadır. Sadece tanımlama ve açıklama yöntemleri ve kullandıkları dil değişmektedir. İşte biz burada bu ÖGE'yi bulmağa ve belirtmeğe çalışacağız.

Bildiğimiz zaman ve mekânın özellikleri, artık, Siyah Deliğin içinde geçerli değildir. Siyah Deliğin içinde zamanın akışı işaret değiştirebilir, ters yönde olabilir. Başka bir deyişle; Siyah Deliğin içinde, fizik olaylar zaman içinde geri giderek oluşur ve sürerler. İşte bunun en önemli bir sonucu şudur : Bildiğimiz madde evreni, olayların giderek artan bir entropie içinde sürüp gittiğini görür, yani, olaylar evrim süreci içinde düzenleri (ordre) gittikçe azalarak akıp giderler. Halbuki, zamanın işaret değiştirdiği Siyah Delik içinde bu süreç «Eksilen Entropie»li olayları sürdürecektir. Buna «Néguentropie» diyoruz. Bu terim ileride çok kez geçeceğinden iyi belenmesi gereklidir.

Bildiğimiz madde evreninin tam tersi olarak, Néguentropie» durumunda olaylar daima düzenlerini (ordre) artırarak oluşur ve gelişirler. Bu durumun, bilgi edinme (Information) teorisi dilinde açıklaması şudur : Bildiğimiz madde evreninde ayrık (isolé) bir sistem, sistemin durumu üzerinde «information» kaybetmeden evrimini sürdüremez. Oysa ki; bir Siyah Deliğin mekânı içinde, ayrık bir sistem, sistemin durumu üzerinde daima daha artan information kazanmasına olanak sağlayarak evrimini sürdürecektir. O halde bundan ne sonuçlar çıkar :

1 — Öyle bir mekânki; zamanın akışı ile information'unun da arttığı bir mekân,

2 — Öyle bir mekânki; bu information'lar sayesinde termodinamik anlamda «Ordre»unun sürekli artma olanağı bulunan bir mekân,

3 — Öyle bir mekânki; information ve ordre'unun devamlı olarak azalması ile evrimini sürdüren madde evreninden gittikçe farklılaşan bir mekân,

4 — Öyle bir mekânki; canlının mekânı diyebileceğimiz karakteristikleri içeren bir mekân. Nitekim, canlı bir hücrenin membranının içinde kapalı kalmış bir mekânda da «artan néguentropie»li bir evrim gözlenmiştir,

5 — Ve, hiç kuşkusuz öyle bir mekânki; düşüncenin mekânı, hafızanın mekânı, bilgi edinmenin mekânı, kısaca «Esprit»nin mekânı.

Siyah Deliğin içinde devirsel (cyclique) bir zaman-mekân varlığı karşısında bulunuyoruz. Her an kaydedilip, bu mekâna kapatılmış bir information, zamanın ileri ya da geri akışı içinde tekrar geri gelecek ve Siyah Deliğin içindeki mekânın tam bir devri tamamlamasından sonra izleyicinin, yeniden, bilgi edinme alanı içinde olacaktır. Bu, hafızanın mekanizmasından başka nedir? Bilgiler durmadan kaydedilmekte ve ardından yeniden hatırlanmaktadır. Sanki geçmiş bir zamanın geri dönüşünün, yaşanmakta olan ana doğru gelişi gibi bir şey.

ELEKTRON : SİYAH DELİĞİN MIKRO MODELİ :

Vücudumuzu oluşturan hücrelerin temel parçacıkları olan; elektron, proton, nötron vb. pek çok parçacıklardan sonsuz yaşam süreli olan elektron; yapısı ile, yoğunluğu ile, zaman-mekân geometrisi ile, kısaca herşeyi ile tıpatıp bir «mikro siyah delik»tir ve zaman-mekânı, tek kelime ile «Esprit»nin zaman-mekânıdır. Esprit'nin bu zaman-mekânı, vücudumuzun bildiğimiz zaman-mekânı içinde kapalı ve devirsel «cep»ler oluşturarak, gökyüzü makro evreninin kendi kişiliğimizde yaşatılan bir mikro modelidir. Bunun daha derin açıklamasına girdiğimizde, bu sav'ın, mantığa ve bilimlerimize aykırı düşmeyen, inandırıcı sonuçlara varabileceğini göreceksiniz.

Yapılan deneyler göstermiştir ki : elektron, çevresindeki mekânı tıp-

kı bir Siyah Delik gibi deforme etmektedir ve mekân kendi üzerine katlanarak elektron, dış mekândan tamamen soyutlanmış, kendi başına ve kendine özgü bir evren oluşturmuştur. Hiç bir şey bu kapalı mekâna nüfuz edemez. O halde, elektronun, dışındaki evrenle, ya da, diğer bir elektronla karşılıklı ilişki ve etkileşmesi (interaction ve elektrostatik repulsion) nasıl olacaktır? Amerikalı fizik bilgini Richard Feynmann ile Fransız fizik bilgin ve filozofu Jean Charon şu açıklamada birleşiyorlar: Elektronun mikro evreni boş değildir, bildiğimiz madde evrenindekinin benzeri olarak «madde ve ışımaya»dan oluşur.

Özellikle «siyah ışımaya» adı verilen bu ışımaya; her yönde ve her hızda gerçekleşebilen bir «foton» gazıdır. Evrendeki ışımaya ile arasındaki büyük ayrılık ısıdadır. Evrenin izotrop olduğu, yani, ışımaya karakteristiklerinin her yönden ve her açıdan aynı olduğu kabul edilirse, evrendeki ışımayaın 3K, yani —270 C derece olmasına karşıt, elektronun mikro evrenindeki ışımayaın sıcaklığı 70 milyon — 650 milyar C derece arasında değişir. Elektronun birinden çıkan siyah foton, diğerininki ile aynı mutlak hız ve ters işaretli olan «impulsion»unu değiş tokuş ederler, fakat bu arada birbirlerine madde olarak hiçbir şey vermezler, sadece görünürde (virtuel) bir foton alış veriş sözü konusudur. Kısaca söylenirse; iki elektronun mikro evrenlerine ait siyah fotonlarının uzaktan etkileşmesi olayı vardır. Demek ki elektronun mikro evreninde kapalı olan bu siyah ışımaya, her an düzenini artıran, termodinamik diliyle Néguentropie'sini, felsefe diliyle information'unu giderek zenginleştiren bir karakterdedir. Ayrıca, diğer elektronlarla, bu information alış verişini uzaktan yapabilme yeteneği vardır.

İki elektronun arasındaki elektrostatik etki, aralarındaki uzaklığın karesi ile ters orantılıdır. İnatistik etkide bunun matematik formülü ne olabilir? Güç bir soru! Fakat, herhaldle, telepatik olayların uzaklıkla ilgisi ne ise bu da aynen öyle olmak gerek.

Sonuçları sıralarsak :

- 1 — Elektron; kendine özgü bir «zaman-mekân»ı olan «mikro siyah delik»tir,
- 2 — Kendini oluşturan mekânın geçmiş durumlarını teker teker vashatabilen devirsel bir zamanı haizdir,
- 3 — Bu mikro evrende olaylar «artan néguentropie» ile sürer gider,

yani 'informationelle' içeriklerini durmaksızın artırırılar, ordre'larını daima yükseltirler.

O halde: elektron; Esprit'nin zaman ve mekânını haizdir. Bu da demektir ki; benim vücudumu oluşturan elektronlar benim Esprit'min hem taşıyıcısı, hem de ta kendisidirler. Dışarıdan hiç bir katkı olmaksızın, aralarında information ve ordre'larını artıran bir sistem oluştururlar.

4 — Kapalı zaman-mekânları içinde, hatırlamanın (réminiscence) her pulsationunda, oluşturmk istediği sistemin elektronları ile iletişim yoluyla karmaşık işlemlere yönelme ve yön verme yetisi vardır. Yalnız, elektronların bu ruhsal davranışlarının gözle görünür hale gelmesi için, gereğince uygunlaşmış bir ortamda toplanmış olmaları koşulu vardır. Ancak böyle bir ortamda elektronlar, kendi aralarında, psişik diyebileceğimiz karşılıklı etkileşme durumuna geçerler ve ortamı daima daha düzenli (ordonné), daha çok bilgi yüklü hale getirirler. Bu sürecin amacı ve sonucu olarak görülüyorki: Evrende, Esprit'nin zaman ve mekânı giderek zenginleşiyor, buna karşıt, Maddenin zaman ve mekânı sürekli entropi kaybediyor, fakirleşiyor.

Evrenin evriminde, bir gün, inorganik maddenin organik maddeye, organik maddenin düşünebilen maddeye dönüştüğü gibi, belirli bir evrede de «düşünce ötesi» (ultra pensant) maddeye dönüşeceği beklenebilir. Büyük , Rus uzay bilgini Tsiolkowsky'nin uzun yıllar önce söylediği : «Esprit; doğadaki bütün diğer kuvvetlerden daha güçlüdür» öngörüsü elektronların bu sürekli Néguentropie artımı sayesinde tartışılmaz bir gerçek olarak belireceğe benzemektedir. Bu yüzden, önümüzdeki yüzyıllar; «Esprit Yüzyılları» olarak evrim sürecine adını yazdıracaktır. Çok gelişmiş ülkelerde, bilimsel yollardan çalışmalarını hızlandırmış olan Parapsikoloji lâboratuarlarında erişilen ESP ve PK ilerlemeleri bu kanıyı güçlendirmektedir.

Bu arada şunu da belirtmek isterim ki: '«Esprit, maddenin varlığı ile kaimdir, maddenin «emergence»ından ibarettir»' diyen ve müstakil varlığını kabul etmeyen Karl Marx herhalde yanılıyor olacaktır. Çünkü, Esprit'nin hem taşıyıcısı hem de kendisi olan elektron, fiziksel varlığını kesinlikle sonsuza kadar sürdürür. Zaten böyle oluşu da, insanın evrim sürecindeki giderek hızlanan aşamalarını daha iyi açıklar, yoksa beşyüzbinyıl öncenin homo sapiens'i ile bugünün in-

sanı arasında doğuŖta Esprit yetenekleri aynı olmak gerekirdi. Ayrıca, insanları, «İyi İnsan» yapmak ve doğru yolda yaşatmak için en büyük etken olan «Ruhun Ölmezliği» inancına da ters düşen bu düşünce, tüm dinlerle çelişki halindedir. Ruhu taşıyan elektronun sonsuz yaşam süreli oluşu, tüm dinlerin temel öğesi ve Masonluğun baş landmark'ı olan «Ruhun Ölmezliği»nin de fiziksel kanıtıdır.

Doğaldır ki, tam bu sırada Ŗu soru akla gelebilir ve aklımızı da bulandırabilir : Mademki beni BEN yapan Esprit'min taşıyıcısı bu elektronlardır, o halde; Ŗu anda düşünebilen bu BEN, evrenin başlangıcından benim dünyaya gelişime kadar neydi, neredeydi ve ben öldükten sonra ne olacak, nereye gidecek? Hatta Ŗu anda bile bu BEN vücudumun neresinde, kalbimde mi, beynimde mi, midemde mi, başparmağımda mı? Bu günün Biyoloji ve Psikoloji bilimleri, vücudumuzun her bir parçasının spiritüel yaşamımızda payı olduğunda ve bir araya gelince bu BEN'i oluşturduğunda birleşmişlerdir. Eğer bu Ben, vücudumu oluşturan maddeler olmaksızın varolamıyorsa, ölümün ötesinde bu «Ben»in de varlığı düşünülemez. O halde, ölüm sonucu bu «Ben»den ne kalır? Ölümüm ile bana ait kılıftan çıkıp dağılan ve uzayda sonsuz sürece varolacak olan elektronlarım kalır. Buna KOZMİK BEN denir.

Kromozomlarla kuşaktan kuşağa geçirdiğimiz Ŗey, soy sürdürümüdür, bu ayrı bir konudur, BEN ile ilgisi uzaktadır. Benim gelecek kuşağıma geçirdiğim DNA ve RNA moleküllerim arasında kuşkusuz benim «Ben» imden bir Ŗeyler, hem de mucize denen bir Ŗeyler var. Fakat bunlar ancak başka ve yeni bir«Ben» yaratmak için.

Benim kendi «Ben»imi daha yakından tanımağa çalışalım. Normal bir insanda yaklaşık 10^{28} , yani 28 rakamlı bir sayıda elektron vardır. Ölümünden sonra, bunlardan, yeryüzünü saran kabaca 100 km kalınlığında bir atmosfer katmanının her cm^3 ünde birkaç tane varolacağı kolayca hesaplanabilir. Demek ki, dünya oluşalı beri, cedlerimizden elektronlarını her soluğumuzda ciğerlerimize alıp veriyoruz ve bu, sonsuzadek böyle sürüp gidecek. O halde cedlerimizden «Ben»leri, benimkiler ve ileri kuşaklarımızinkiler, uzayda bir spiritüel plân üzerinde buluşmak ve bir arada yaşamak olanağı bulacaklar. Demek ki, istesem de istemesem de, her an kendi cedleriminki ile beraber, örneğin Konfüçyüs'ün, Sokrat'ın, Muhammed'in, Beethoven'in elektronlarının taşıdığı «Esprit»lerini içime çekiyorum. Bu sayede, her in-

sanın kendi «Ben»inin arzuladığı «Ben»lerle diyalog kurduğu apaçık ortadadır.

Acaba, bir gün, bu elektronlarla, elektromanyetik yollardan bir ilişki kurup, kapalı olan «zaman-mekân»larından içerdikleri information' ları bize tekrarlamasını sağlamak olanağı bulunacak mı? O zaman, yeryüzünün tarih boyu çözölemeyen hiç bir sırrı klmazdı kuşkusuz. Bu gün için, ancak başarabildiğimiz : ESP yoluyla, bu değişik «Ben» elektronlarının siyah ışımaya fotonları arasındaki «görünürdeki karşılıklı etkileşme» sayesinde bu kapalı mekân ve zamanlardan bazı ufak tefek bilgiler koparmaktır.

Bugün için spekülâtif olan bir konunun fiziksel açıklaması da bu yoldan yapılabilir. «Ruh Çağırma» nedir, olanağı varmıdır? Post Mortem, yani ölüm ötesi elektronların dış ortamında bir medyum belirirse ve bu elektron fotonlarının frekanslarıyla medyumunkiler rezonans haline gelirse, her ikisinin elektronlarının zaman-mekânları arasında karşılıklı etkileşme ile bilgi alış verişi olanağı doğar. Kaldıki, medyum yeteneğinde olmayan herkeste dahi, rüya yoluyla buna benzer olaylar her zaman olagelmektedir.

Elektronun her pulsation anında yarıçapı küçölür, büyür, yoğunluğu bir milyar ile bir trilyar ton/cm³ arasında değişir ve sıcaklığı yüz milyar ile bir trilyon C derece arasında salınır. Astrofizik bilim adamları, evrende aynı sayısal değerleri Siyah Delik'lerde bulmuşlardır. O halde ruhu taşıyan elektronla Siyah Delik'lerin bu fiziksel karakter benzeşimleri yanında metafizik benzeşimleri de varmıdır? Bizim elektronlarımızın «Mikro Esprit» taşıdığı gibi, Siyah Delik'lerin de bir «Makro Esprit» taşıdığından söz edilebilirmi? Evrendeki evrim programı ve düzeni ile bu «Makro Esprit»nin ilgisi olabilirmi? Aşırı cüretli sorular bunlar, ve yanıtları yeteneklerimizin çok dışında.

Daha başka cüretli sorular geliyor aklımıza: Dünya yaşamamızdaki iyi ve kötü davranışlarımızın sevap ve günah kayıtlarının kendi bilincimizle vicdanımıza yazıldığını, ölüm sonrası, Kutsal kitaplarca varlığı bildirilen Cennet ve Cehennemin bu vicdanımızdan ibaret olabileceğini, bizi ruhun sonsuzluğu ile birlikte sonsuza dek cehennem azabı, ya da, cennet huzuru içinde tutacağını söyleyebilirmiyiz? Düşünce, bellek, sevgi ve inançlarımızın taşıyıcısı olan elektronlarımızın, vicdan belleğimizdeki sevap ve günah kayıtlarını, zaman zaman bize hatırlatarak, hakettiğimiz cennet huzurunu ya da cehen-

nem azabını tekrar yaşatma yoluyla, kendi cennet ya da kendi cehennemimizi sağlığınıza kendi içimizde taşımamızı ve öldükten sonra sonsuz uzayda sonsuz zaman süresince devam ettirmemizi sağladığı düşünülebilir mi? Ben bu düşüncem yüzünden sezgilerimle, bilgilerimin bir çelişkiye düşmeden bağdaşabildiklerini söylemek isterim. Konunun daha derinine inince bu gibi dolu (enigmatique) soruların henüz karanlık görünen birçok yanlarının daha aydınlandığını göreceksiniz.

«ESPRİT'İNİN MEKANİZMASI» :

Siyah Delik'ler içinde milyarlarca C dereceyi bulan sıcaklık, elektromanyetik bir ışığa doğurur, fakat bu bir «Siyah Işıma»dır ve fotonları, kapalı olan kendi «zaman-mekân»ının dışına çıkamaz. Bu elektromanyetik alanda, yine fotonlar gibi maddesi sıfır sayılabilecek «nötrino»lar bulunur. Tekrar hatırlatayımki, uyarılmış bir atom içinde bir proton bir antiprotonla karşılaşınca birbirlerini yokederler ve «Mezon»lar oluşur. Bunların varoluş süresi milyonzarda, milyarlarca bir saniyedir ve tekrar elektron ve pozitrona dönüşürler, bunlar da birbirini yokeder. İşte bu süreçte gamma ışınları ve nötrinolar serbest kalır.

Bu arada «Spin»i de tanımamız gerekecektir. Spin sözcüğü: kendi etrafında dönüş diye tanımlanabilir. Sözü geçen nötrinoların, fotonlardan farkı spin'inin fotonlarıninkinin yarısı kadar oluşudur. Uhlenbeck ve Goudsmidt atomun içindeki çok çeşitli parçacıkları, yıldız ve gezegenlere benzetirler; topaç gibi kendi eksenleri etrafında dönerek, bağlı oldukları parçacıkların da etrafında dönerler. Rotasyon enerjisi, rotasyon periyodu ile çarpılınca daima sabit bir değer yarısının katları çıkar; (1/2), (1), (1,5), (2)... gibi. Doğada çok önemli olan bu sabit değere «Planok katsayısı» diyoruz. Spin, işte bu de-

$$6,25 \times 10^{-27}$$

ğerin 2π 'ye bölünmesinden çıkar. ($S = \frac{6,25 \times 10^{-27}}{2\pi}$ erg = saniye

(kitle x uzaklık² x san.) Bu elektronun azimut açısal momentidir.

Dışarıdan bir etki olmadıkça sistemin spinleri toplamı sabit kalır. Buna Spin'lerin sakımı prensibi diyoruz. Bir elektronun içindeki Esprit mekânı, pek çok sayıda küçük küçük lâmbalardan oluşan bir tabloya benzetilebilir. Hani müzikhol ve benzeri yerlerde müzik ya

da ışık saçan bir kaynağın ritmine uyarak yanıp sönen rengârenk lâmbalar gibi. Normal yaşamda, elektronların uzaktan etkileşmesi bu tablodaki lâmbaların bazılarının yanmasına, bazılarının sönmesine neden olur ve bu hal durmadan değişerek sürer gider. Bunların her-biri, dış ortama gönderilmiş bir mesaj, bir düşüncedir. Bilincli yaşam sırasında bu tablo devamlı uyarılmış durumdadır. Uyku halinde ise bu yanıp sönmeler (clignote) durur, fakat elektronların birbirleriyle etkileşmeleri her an tekrar başlamağa hazırdır. Buna tablonun esas durumu diyelim. Rüya görülmeğe başladığında sanki lâmbaların bazıları kendi kendilerini uyararak (autoexcitation) kendi kendilerine yanıp sönerler. Rüyanın konusu; aralarında az ya da çok ilişki olan ve zamana karşı ileri ya da geri giden «information»lar almağa başlar. Fakat, lâmbaların sıcak olanının en kolay yanabilmesi gibi, en yakın zamanda ya da en etkili yaşanmış olan information'un devreye girmesi doğaldır.

Ölüm halinde de elektronların dış alemle, komşu ya da uzak elektronlarla haberleşmesi kesilmiş gibidir, tümü ile içine dönük, yeni information'lar kazanmayan, fakat, belki, spiritüel içeriğini düzenlemek, sınıflandırmakla uğraşır durumdadır. Daha önce de sözünü ettiğim gibi bu Post-Mörtem elektronlarda lâmba yanıp sönmeleri, ancak yakınlarının rüyalarında, ve de, medyumlarda devreye giren elektronların rezonans yaratmaları ile gerçekleşebilir. İşte bu lâmbalar, elektronun içine kapatılmış ışımaya fotonları gibidir. Bir lâmbanın yanıp sönmeleri tıpkı bir foton spin'inin yanı sıra + 1, sönüşte -1 değişimine benzer, ve elektronun kapalı mekânında toplam spin'in sabit kalması, dışarıdan bir enerji ya da impulsyon olmadığı takdirde elektronun (+1→-1) (-2→+2) ve ardarda işaret değiştirmesini sağlar.

Elektron içindeki bu siyah ışımaya fotonlarının çalışma mekanizması tıpkı elektronik beyininkine benzer. Şu farkla ki : Bilgisayar sadece 0 ve 1 «bit»lerini kullanarak işlem yapar, fotonlar ise (-2, +2), (+1, -1) spinleri ile. Louis de Broglie determinantlarla spinlerin matematik analizlerini, işaret değiştirmelerini, kolay problemlerin çözüm yollarını bulmuştur. Böyle bir matriste, örneğin 3 çıkmış bir spin durumu, spinin 1 ve 2 durumlarını da içermektedir. O halde her pulsation anında, elektron, bu spin durumlarının herbirini ayrı ayrı görecektir. Bir saniyede 10^{23} yani yirmilüç rakamlı bir sayıda pulsation yer aldığına göre, evrenin nasıl bir néguentropie artırma çaba-

sında olduğunu daha iyi anlarız. Bu matrislerin daha derinine inmek istemiyorum, zaten açıklanması ve anlaşılması çok ileri matematik ve fizik bilgisi gerektirir, o da, konumuzun dışına taşmaktadır.

Aynı yönde dönen iki topaktan birisinin birdenbire dönüşünü ters yöne çevirme olasılığı yoktur, çünkü topacın bir kitlesi vardır. Fotonların kitlesi olmadığından yönlerinde işaret değiştirmeleri her an ve kolaylıkla olabilir. Elektron içindeki foton çiftleri spin'lerinin işaret değiştirmeleri, elektron mekânının kapalı olması nedeniyle dışarıdan gözlenememesine rağmen, elektronun kendi üzerindeki spiritüel işleyişinin normal bir sürecidir. Bunda, elektron yeni bir information kazanmaz, ama, içerdiği information'ları serbestlikle işler. Buna düşünce (reflexion) diyebiliriz. Düşünce halinde néguentropie sabit kalır. Uygulama (acte) halinde de sabittir. Halbuki Bilgi Kazanma ve Sevgi halinde ise artar. Néguentropie'sini artırması için elektronun hareket ve enerji sağlaması gerekir. Bunu nereden sağlar? Elektronun, elektromanyetik siyah ışığa sırasında, milyarlarca C derece sıcaklık kazandığını biliyoruz. Fakat ne bu ışığa, ne de bu ısı, elektronun kapalı olan mikro evereninden dışarı çıkamaz.

Elektron, bunları ancak kendi dışındaki ortamın, yani bizim tanıdığımız madde evreninin fotonları ile kendi fotonları arasındaki virtuel impulsion alış verişinde kullanır. Ve işte bu sırada gerekli hareket ve enerji sağlanmış olur, hem her yönde, hem de sıfırdan başlayarak sonsuza kadar her güçte.

ELEKTRONLARIN RUHSAL GÜÇLERİ :

Düşünce ve eylem anında elektronun kapalı mekânı içinde, fotonlar arasında lineer impulsion alış verişinden başka bir şey olmadığından elektronun néguentropie'si sabit kalır. Halbuki Sevgi ve Bilgi Kazanma hallerinde durum değişiktir, dış elektron foton spinleri ile kendi spinleri arasında alış veriş olur. Çok ilginçtir ki: bu alış veriş maddenin zaman-mekânına ait fotonlar arasında oluyorsa «Bilgi Kazanma», fakat kendi karakterinde bir elektrona aitse «SEVGİ» durumu vardır. Örneğin : elektronun fotonlarından birinin spin'i +1 den +2 ye geçse, komşu elektronunki de, spin toplamının sakımına göre, —1 den —2 ye geçecektir. Böylece her iki elektronun da néguentropie'leri artmış olur. Bu nedenle denilebilir ki : Evrende néguentropie'yi artırmak için en etkin ve kolay süreç «SEVGİ»dir.

İnsanoğlu, tarih boyu, genellikle «Esprit»ye, maddenin dışında, tanı-
mı olanaksız bir nesne gözü ile bakmıştır. Bu insanın «anthropo-
centrisme» yani evrenin amacı ve merkezinin kendisi olduğu kurun-
tusundan gelmiş olmalıdır. Esprit tanımı içinde yer alan her tür ol-
gu, elektronların kapalı zaman-mekânları içinde maddesel varlıklar-
rını sürdürmektedirler. Bu kapalı zaman ve mekânı aralayabildiğimiz ve
içine nüfuz edebildiğimiz ölçüde evrenin çok büyük sırlarını da çözü-
me yoluna gireceğiz.

Aynaya baktığımız zaman gördüğümüz kişi gerçek «Ben» değildir,
gerçek «Ben» olan milyarlarca elektronun, Esprit yükünü, né-
guentropie'sini artırmak için gereksinme duyduğu enerjiyi sağlamak-
ta kullandığı «maddesel biçim» veya kılıfı, daha bilimsel deyimini ile
Konturudur.

Elektronlarımızın bu «information artırma» deyiminden neyi anlıyo-
ruz? Belki her tür bilgiyi. Fakat özellikle, elektronların kendi üretimi
olan çeşitli makinaları, bu arada pek tabii insan denen makinayı da
daha doğru dürüst çalıştırma çareleri arayan bilgiyi. Bu düşünen
elektronlara «EON» adı verilir. Tüm Eonların kendilerine özgü bir
özgeçmişleri vardır, evrenin doğuşundan beri yaşıyarak ve düşü-
nerek vardılar ve evrenin evrim programını hep birlikte çalışarak
bu günkü aşamasına getirdiler.

Hiç kuşkumuz olmasın ki; eonlarımız, beynimizin bize tanıttığı ya
da tanıtılabildiği bilgi düzeyi ve yeteneğimizden çok daha üst düzey-
de ve yetenektedirler. Bu dünya yaşamamızda, bilgi dağarcıklarına
birşeyler kattıktan sonra, ölümümüzün ardından bu kılıfımızı terke-
decekler, fakat, sonsuza kadar bizi hatırlayacaklardır, uzayda, ya
da, başka kılıflar içinde.

Bu açıklamadan, evrende, «yeniden diriliş» (tecessüt-réincarnation)
in gerçekliğine de inanma gereği doğuyor. Daha yeni doğan bir be-
beğin elektronlarında néguentropique düzeyin sıfır olmayıp, kendi-
ni dünyaya getirenlerinkine eşit denecek kadar yakın olması bunun
kesin kanıtıdır. Bu düzey de, kuşaktan kuşağa yükseltilerek evrim
amaçlarına doğru yol alınacaktır. O halde, yaşam görevimizin; sevgi
artırma ve bilgi edinme plânında yükselme yoluyla elektronlarını-
zın néguentropie'sini artırmak olduğunda hiç kuşkumuz olabilir mi?
Tüm Peygamberlerin ve Bilgi kişilerin bunu, kendilerinde olabildi-

ğince gerçekleştirdiklerini, ve, çevrelerini de bu yönde yüceltmeğe çalıştıklarını inançla söyleyebiliriz.

Bugün, artık, Eon'lar hızlı bir bilgi edinme dönemine girmişlerdir. Önümüzdeki yüzyıllara ağırlıklarını koyacak ve kendi adlarını vereceklerdir : «Esprit Yüzyılları» gibi. Daha da binlerce, milyonlarca yıl sonra ne olacaktır? Evrenin evrimi (evolution), belirli periyodlarla ardarda süre giden, kapalı ve katlanabilen, yani; gözümüzden çıkan ışığın dümdüz gidip gidip sonunda ensemizi görebileceği bir evrende isek, açılıp yayılma bir noktadan sonra geri dönecek ve büzüle büzüle 12 milyar yıl önceki çekirdek haline mi dönüşecektir? Kısa bir deyimle bu «evolution» devirsel (cyclique) midir? Ya da dönüşsüz (ir-réversible) bir evrim içinde isek; bugünkü teknik olanaklarımızla en son saptayabildiğimiz ve bizden hâlen 5 milyar ışık yılı ötede bulunan «30-295» galaksisi, saniyede 138.000 km olan kaçış hızı ile evrenin sınırlarını, sonsuz zaman süresince daha nerelere kadar büyütecektir? Evrenin sonsuz sürekliliği için devirsel bir süreç daha olası görülebilir.

Bu arada, kendi yaşam düzeyimizde bu «eon»ların rolü ve alın yazısı ne olacaktır? Eon'un makro modeli olduğu söylenebilecek olan «Siyah Delik»lerin bu evrim sürecinde yeri nedir? Bütün bunlar, yanıtı güç sorular. Fakat, sonsuz bir zaman akışı içinde, mikrodan makroya kadar tüm evrende, belirli bir programın, şaşmaz bir düzenle nasıl yürütüldüğü sorusunu durmadan kendilerine sorup, cevap araştıranlar, şu cevabı bulabilmişlerse huzura kavuşurlar : «Ey E. U. M., sen ne kadar yüce ve herşeye kadirsin». Zaten, yaşamı süresince dindar olduğu söylenemeyecek olan Einstein, son zamanlarında : «Evrendeki bu düzenin ardında bir BİLEN var'a benziyor» demiştir.

ESPRİT'İN GELECEĞİ :

Tüm evren düzeyinde Esprit'nin evrim perspektivi ne olabilir? Bunu, anthropocentrisme'e, yani yeryüzü insanının evrenin amaç yapısı olduğu düşüncesine kapılmadan irdelemek gerekir. Yeryüzündeki tüm varlıklar içinde elektronlarının en üst néguentropique düzeyde olanı kuşkusuz insandır. Fakat, evrende daha milyarlarca canlı yaşam ve daha üstün néguentropique düzey bulunması olasılığı daima vardır.

Kabul etmek zorundayız ki, henüz bizim néguentropique düzeyimiz onlarla ilişki kurma ve haberleşme aşamasına erişmedi.

Madde evreni tarihinin, Esprit evreninki ile bağımlılığı apaçıktır.

Evrenin 12 milyar yıldır genişleme halinde olması ve parçacıklar maddesinin sürekli artışı ile orantılı olarak elektron pozitron çiftlerinin de sayısı artacaktır. Evrenin genişlemesi sırasında, dışa kaçış hızı azalmağa başladığı zaman, büzülme devresi de başlayacaktır. ve, tekrar başlangıçtaki gibi 60.000 C derece sıcaklığında bir siyah ışımaya ile dev bir Siyah Deliğe dönüşecektir. Maddenin enerjisi yine sıfır olacaktır, tıpkı başlangıçtakinden bir an öncesi gibi. Fakat şu büyük farkla ki büzülme sonu, elektronlar «Esprit yükü» ve néguentropique düzeyleri bakımından en üstün aşamada olacaklar. Evet, evrenin herbir yanındaki Eon'lar, néguentropie'leri gittikçe artan araçlar, yani, madde, bitki, hayvan, insan ve de evrende henüz bilemediğimiz türden başka varlıklar üreteceklerdir. Bu arada, her Eon'un kendine özgü bir özgeçmişi, belleği, bilgi yükü, sevgi yükü, kısca Esprit yükü olacak ve özel néguentropie'sini varlıktan varlığa, kişiden kişiye geçecek sürekli artıracaktır. Evrenin herbir köşesinden gelen bu eonlar, ışık hızına yakın hızları olduğu için, geçtikleri uzaklık milyarlarca yıl bile sürse, kendileri, Einstein'ın görecelik kuramına göre, zamanın akışının dışında kaldıklarından daima yeni doğmuş gibi genç kalacaklardır.

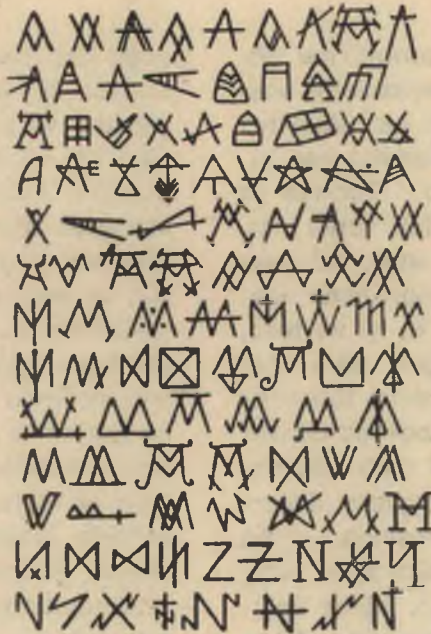
Bu arada kısaca değinmek isterim ki: uzayın en uzak bölgelelerinden dünyamızı her an böyle «Kozmonot Eon»lar ziyaret ediyor olabilir. Fakat bunların içerdiği information'larla ilişki kurabilme aşamasında olmadığımızdan kendilerinden doğrudan yararlanamıyoruz. Ne var ki, bunları atmosferimizde misafir ettiğimiz, solunumla içimize çektığımız, onların ruhsal içerikleri ile, Esprit'leri ile bütünleştirdiğimiz düşünülebilir. Ve bu sayede, evrenle ilişkilerimiz düzenleniyor olabilir. Kimbilir belki, çok başarılı kurgu bilim yazarlarımıza da bu Kozmonot Eonlar esin veriyor ve hatta geldikleri yerlerden haberler fısıldıyorlardır.

Sonuç olarak diyebiliriz ki : Evrenin Esprit yükü ile Sevgi ve Bilgi ile dolu tüm Eon'ları, büzülme sonunda bir Siyah Delik içinde toplanacak ve 12 milyar yıl önceki gibi yeni bir nükleer dev patlama (Big-Bang) bekleyeceklerdir. Bu patlama ile evrende yeniden madde oluşması başlayacak ve yeni bir evren doğup gelişecektir.

İşte bu anda şu soru aklımıza geliyor: «Yeniden bu maddeye dönüşen neir? «Ve şu çok cesur yanıt aklımızı kurcalıyor : «Esprit, özellikle Bilgi ve Sevgi». Zira patlayacak olan Siyah Delik'te başka ne var ki?

O halde, Evrenin başını ve sonunu şu tek bir ÖGE'ye bağlamak zorunluğa ve inancını duyuyoruz : TANRISAL SEVGİ VE BİLGİ.

Ve, düşünüyoruz : E. U. M. evrenin sonsuz sürekliliğini, Esprit ve Maddenin, bir Big-Bang'dan bir Big-Bang'e böyle devirsel dönüşümleri ile mi sürdürüyor? Siz de düşünün.

Bitmeyen Özlem

Cevad Memduh ALTAR

Kişi ve toplum, tarihin her döneminde karşıt eylemlerle başbaşadır. Daha iyi bir dünyaya çekilen özlem, kendini her zaman duyurmuştur. Teoride ve aksiyonda mutluluk verici biçimlere duyulan istek, ikili karşıt ölçülerin yargıları olma niteliğindedir. Şöyle ki, iyi ve fena, güzel çirkin, doğru eğri, acı tatlı, aydınlık karanlık türünden ikili yargılar, bir bakıma dünyamıza özgü rölatif ölçü değerleridir. Bu karşıt yargıların doğduğu sorunlar arasında, daha az kusurlu bir dünyanın, kötüden arınmış iyinin, eğriyi belirten doğrunun, karanlığı örten aydınlığın, acıyı gideren tatlının

çoğu kez hasretini çekeriz. Görülüyor ki, ikili karşıt yargılar, yetişme ve erişme döneminde olan kişi ya da toplum için, çoğunlukla sübjektif birer değer olmaktan ileri gidememektedir. Kanı ve yargıların, objektif düşün ve etkene doğru gelişmesiyle ki, günün birinde çoğunluğun uyabileceği, daha sağlam ölçülerin de oluşacağı şüphe götürmez bir gerçektir. Örfelere, adetlere, geleneklere, kişinin ve toplumun ahlakı ile, erdemliğe, insanlık, tarih boyunca hep bu yoldan gitmiştir. Bir bakıma toplumsal kanı ve yargıların yazılı sonuçları demek olan yasalar bile, hep aynı yolun ob-

jektif ürünleridir; ve öyle olmaları gerekir.

İnsanın ya da toplumun evrim çabasında göze çarpan iniş ve çıkışlar, morâl dengeyi oluşturan düşünce ve etkenlerden başka bir şey değildir. Durmuş oturmuş birey ya da toplumlar da, dengeli yargıyı bozmaya yeltenen davranışlar, daha az tehlikeli faktörler olmanın önemini taşır. Kuruluş döneminde olan düşün çabalarında ise, kanı ve yargı dengesizliği, gelişimi kesme, önleme türünden tehlikeli duraklamalara yolaçar.

Onun içindir ki, kişinin ve toplumun gelişiminde büyük rolü olan ahlâk ve erdemlik ilkelerinin zamanla oluşturduğu doyumsuzluk (saturation), toplumun omurgası olarak nitelenen biçimlenmiş bir varlık içinde olumlu meyvalarını vermiye başlar. Böylesine biçimlenmiş bir omurga iledir ki, kişinin ya da toplumun çoğunlukla paylaşabileceği: düşünce, kanı ve yargılar meydana gelir; objektif ölçülerden ileri derecede yararlanabilme olanağı da bu yoldan elde edilir.

Sağlam bir omurgadan yoksun kalmış varlıklar, objektif kanı ve yargıları, çoğunlukla paylaşamayan ciliz varlıklardır. Bu tür ortamlarda, ancak düşün dengesizlikleri ve gelişimi dur-

duran etkenlerle karşılaşılır; ve böyle bir varlıkta başgösteren aşırı sübjektiflik, objektif düşünce ve kanıların oluşabilmesi olanağını da uzun süre önler.

Halbuki, yaşadığımız çağda, tarihin hemen hiçbir döneminde karşılaşılmayan bir başka durum özellikle belirmektedir. Bu durum, her bakımdan üstün düzeye ulaşmış oldukları benimsenen, ya da sadece olağanüstü nitelikteki araç ve gereçleri elde etmiş bulunan kuruluş ya da toplumlarda görülen huzursuzluklardır. O halde burada, karşıt durumu yaratan faktörün, ilerleyişin, hatta gelişimin ta kendisi olduğu gerçeği ile karşılaşırlar.

Biraz önce belirttiğim eylemleri incelerken, içimizde karşıt düşünce ve sorunlar da belirebilir. Hatta birbirimize şu sorunları da yöneltebiliriz: İnsanın ya da insanlığın, eleştirilene nesi var? Akıllara hayret veren teknolojik evrimleri bugünün insanı yapmadı mı? İnsanoğlu, kendi kendini bir gezegen yapıp, uzayda dolaşmadı mı? Dünyadan fırlattığı laboratuvarı, aya gene insan oturtmadı mı? İnsanoğlunun hem kendisi, birçok kez aya ayak basmadı mı? Dünyamızdan 50 milyon mil uzakta bulunan Merih gezegenine araç gönderip te o dünyanın görün-

tülerini dünyamıza televizyonla, fotografi ile ulaştıran da bugünün insanı değil mi? Hatta Merih'de, ilkel yapıda da olsa, organik bir yaşamın varolduğunu gene insan bulup, dünyalılara bildirmedim mi? Peki, böyle bir insanoğlunun eleştirilecek nesi var? Evet, bu çok üstün ve ileri düzeye ulaşan insanın, çok geri kalmış bir yönünü gösteren önemli bir neden var! Çağımızın teknolojik evrimini, insanlık için tehlikeli bir gereç olma durumuna sokan yön de, işte insanın bu yönü! Çünkü insanoğlu, çoktandır insanı ihmâl etti; insana ve insanın moraline gereken yatırımı yapmadı. Sanmıyorum ki, bu korkunç ihmâl, kolay kolay gözden kaçırılmıştı. Hayır, bu ihmâli yakından kollayan gözler, acıyla izliyen kafalar da yok değildi. Nitekim ünlü psikiyatrist Freud'un, yaşamın özünü seksüel güdüye bağlayan temel prensibi (libido) karşısında, yolunu onun yolundan ayıran, yakın dostu ünlü psikiyatrist Carl Gustav Jung, sadece insanın ihmâl edilen moraline eğilmiş ve günün birinde, büyük bir üzüntü ile şöyle demişti: «İnsanlık, politik nedenlerden olduğu kadar, bilimin korkunç, hatta şeytanca başarısından doğan gizli bir ürperti, derin bir kuşku içindedir; ama buna karşı gene de bir çare bulunama-

mıştır, ve bütün bu olayların, insan ruhunun çoktandır ihmâl edilmiş olmasından ileri geldiğine de pekaz insan inanmıştır.» O halde, ne yapılıyordu da yapılmadı? Birşey yapılabilirdi, ama o hiç yapılmadı. Yani antik dönemlerden bu yana: insan hak, özgürlük ve moralinin yücelmesi yolunda ulaşılmış olan zirveler, elde tutulamadı. Özgür düşünce, baskı metodlarının türlü biçimlerine feda edildi; ve bu tür dogmalara, yerine göre: teolojik, profesyonel, ideolojik etik, sosyal, ekonomik düzen adı verildi. Tarihin akışı içinde, nicebin zahmetle elde edilen vicdan aydınlığından, insanoğlu yeniden karanlıklara itildi ve güdümesi gereken bir yaratık olduğuna zorla inandırılmak istendi. Hatta yakın bir geçmişte, daha da şahlanan dogma rejimleri, insanı alabildiğine küçümsedi; böylece insanoğlu büsbütün itibardan düşürüldü. Ama güdülen küçültülen insandan, ne gariptir ki, teknoloji alanında büyüklükler beklendi; o da, yaratılışı gereği araştırmacı idi; kenden isteneni uysallıkla aradı, buldu, gerçekleştirdi; ve bu kuru, tek yönlü buluş, insanlığın başına felâketler getirdi. Bu tutumla işin zahmetsiz yönüne gidilmişti ki, o da varolan birşeyi yokedebilmenin kolaylığı idi; çünkü yüzbinlerce insanı, za-

manla emek vererek yüceltebilmenin değil, aksine bir anda yokedebilmenin morâli ve tekniği bulunmuştu. Halbuki, insanı, olumlu yolda geliştirebilmenin tek önlemi, insana gerekli olan yatırımı yapabilmektir; ama bu güç, hem de çok uzun vadeli bir işti; böylesine bir tutumun verimli sonuçlarını, ancak çok uzun bir süre sonunda görebilmek mümkündü. Buna karşılık, atomu, yani nükleer gücü, hidrojen bombasını, dogmanın eline vererek, hemen sonuç almak, istenen biçimi, bireye ve topluma çabucak vermek, zahmetsiz bir operasyondur. Anlaşılması çok acı olmakla birlikte, bu tür yöntemlerin biriki canlı örneği de tereddütsüz verilmişti. İnsanı yeni baştan tutsak edebilmenin çaresi, işte böylece bulunmuş oldu. Bu durum tüm ulusları, ister istemez savunma önlemlerine yöneltti; devlet bütçeleri, zorunlu bir önlem olarak, kültürde kalkınma bütçelerine tercih edildi.

İnsanı ihmâl ederek küçültmenin daha başka yöntemleri de vardı. Nitekim kişiyi ve toplumu, teknik araçlarla yokedebilme çabasının çok daha önce gelen bir başka çaba vardı ki, bu klâsik inisiyatif, elverişli ortamı çoktandır hazırlamıştı; bu yöntem, insanı içten çökertebilmenin tekniği idi. Oldukça eski bir

geçmişe sahip olan bu yöntemle, insanlığın, binlerce yılın birikimiyle elde etmeyi başardığı: güven, inanç ve dostluk türünden değerleri kolayca yıkabilmek mümkün oluyordu. Çünkü ortada bu kadar güçlü değerler oldukça, kurulması istenen dogma yöntemini gereği gibi geliştirmeye olanak yoktu. Bu korkunç amaca, çağımızın en büyük yazarlarından biri olan Thomas Mann'dan bu yana gelen sanat eserlerinde geniş ölçüde ulaşabilme imkânını, üzülmeye belirteyim ki, zahmetsiz sağladılar; ama baktılar bu başarı da uzun vadeli ve zahmetli yatırımlara bağlı, o zaman teknolojinin bir anda yıkan gücünden yararlanmayı tabiatıyla öngördüler; ve dört elle tekniği geliştirmeye koyuldular ve geliştirdiler de (!). Ama hayır! Eminim ki, insanoğlunun yaşam dırımında, bu acıklı sonuçlara benzer, daha nice serüvenler gelip geçmiştir; bununla birlikte akıl ve bilgelik onu, yani insanı, ergeç: iyiye, doğruya ve güzele yönelmekte daima güçlü kılmıştır. Büyük önderlere, sanatçılara, şairlere, akıllı devlet adamlarına, bu yolda az iş düşmemiştir. Nitekim büyük bir şair, büyük bir sanat adamının cenaze töreninde, haklı olarak şöyle demekten kendini alamamıştır: «... Onun içindir ki, şairlerle, kahraman-

lar, sanatçılarla, peygamberler, zavallı, harap insanlar, onlara dönsünler, nereden gelip, nereye gittiklerini anlasınlar diye yaratıldılar...»

İnsanlığın tarih boyunca uğradığı felâketlerin biricik panzehir, insanı insana, karşılık beklemeden sevdirebilmenin gücüdür. Burada müsbet bilim kadar, sanatın da rolü büyüktür. Ne var ki, günün sanat yaratışları, çoğunlukla ayırıcı, bölücü, insana yüzçevirtici niteliktedir. Güçlü kaleme sahip olan Paul Sartre, Brecht, Jonesco, Samuel Beckett çapındaki üstün yazarların bile, inançsızlığa, güvençsizliğe olan katkıları ne yazık ki, büyüktür. Şu acıklı dünyamızda, bugün için mutsuzluğun en büyüğü, insanı insandan yüzçevirten güvençsizlik değil midir? Hem kişiyi ve toplumu bu yöne çeken edebiyat, sanki insanın: sevgi, şefkat, merhamet, vefa ve dostluk türünden duygusal üstünlüğünü yoketmekle görevlendirilmiş gibidir. Ama bu işin peşinde koştukları kanısını yaratan kalem sahipleri, büsbütün kendi başlarına da bırakılmamışlardır.

Düşün ve sanat dünyasının günümüzdeki yıkıcı ideolojilerine alet olanları yakından izliyen, karşıt önleme sabırla başvurmaktan çekinmeyen insansever

kahramanların da olumlu yolda aktif rol oynadıkları muhakkaktır. Bu arada özellikle geçmişin: Erasme, Locke, Descartes, Kant ve Auguste Comte çapında düşünürlerinin, daima saygıyla anılmaları gerekmektedir. Bu düşün büyüklerinin, kişiyi ve toplumu, rönesanstan sonra daha belirgin yüzle ortaya çıkmış bulunan insan severlik ideâline yöneltebilmeyi sağlama bakımından büyük emekleri geçmiştir. Günümüzün bu bakımdan olan önemi de küçümsenmeyecek orandadır. Nitekim batinın genç yazarlarından Zenta Maurina, tarih boyunca, insandaki dostluk ideâlinin gelişimi aşamalarını araştırmayı kendine iş edinmiş ve bu yolda elde ettiği belgeleri, birkaç yıl önce yayınladı: «Güvençsizlik Ve Dostluk» (Verfremdung und Freundschaft, Memmingen: Dietrich 1966) adlı eserinde, kıyaslamalarla dile getirmiştir. Yazar kitabında, güvençsizliği, günün insanının çoğunda karşılaşılan, moda halini almış bir mizaca, bir tabiate benzetmektedir. Zenta Maurina, yaşadığımız çağın ortak acısı olarak nitelediği böylesine bir anlayışa, özellikle, günün bazı dikkati çeken sahne eserlerinden aldığı satırlarla örnekler vermiştir. Yazarın bu üstün yönü, insan-öğlunun: sevgi, vefa ve feragat

niteliklerine örnek olarak ortaya koymuş olduğu belgelerdir.

Sümer uygarlığının ünlü destanı olan Gilgameş metninde ve bugüne kadar meydana getirilmiş bulunan büyük çaplı eserlerde incelemeler yapan Zenta Maurina, derlediği belgelerde, insanı ve insanlığı, vakit vakit uyarılmayı ihmâl etmeyen salt aklın içaçıcı örnekleriyle karşılaşmıştır. Maurina, sevginin, bundan sekizbin yıl önce Gilgameş destanında yer alan örnekleriyle ilgili belgeleri yorumlamış, sonra da güncel sevgiye yönelip, C. J. Burckhardt ile Hugo von Hofmannstahl ve Thomas Mann ile Agnes Meyer arasında karşılıklı yazılmış mektuplardan ortaya koyduğu sevgi ve vefa tiplerini gün ışığına sunmuştur.

Buraya kadar yaptığımız incelemeler de gösteriyor ki, insanlığa zorla unutturulmak istenen hak ve özgürlük ideallerinin gerçek değerini ortaya koyma yolunda başvurulacak metod, yeni bir metod değildir; aksine, insanlık kadar eskidir. Gerek-tikçe aynı önleme başvurma, gerçek önleme yönelme demek olduğunu söyleyen Platon, bundan 2500 yıl önce yapmış olduğu bir yorumda (Symposion), Sokrates'i Alkibiades ile şöyle konuşurur: «İnsanın akıl gözü

ile görebilmesi, ancak beden gözü ile görebilme duyusunu geri plâna geçtiği anda başlar.» Bu cümle ile Platon, Devlet Ya-da Cumhuriyet adlı kitabında da değindiği gibi: «Sanki vahşi bir bataklık içinde gizlenip kalmış olan kalp gözünün, sağlama ve gerçeğe doğru gelişme zorunda olduğunu» savunmaktadır. Gene Platon, bir başka eserinde (Sophistes): «Gelişmemiş bir kalp gözünü, Tanrısal gerçekleri görebilecek güçte olmakla» suçlamaktadır. Platon bununla, sadece nesne dünyasına bağlı görünüşlerin, insanı çoğu kez aldatan etkisinden kurtulabilmenin tek çaresinin, gerçekleri kalp gözüyle görebilme çabasıyla elde edilebileceğini anlatmak istemiştir. Hatta Platon, daha sonraki eserlerinde, kalp gözü ile görebilme gücünün, ancak düşünebilen insanda varolabileceği düşünce-sini savunmuş ve böylesine bir görme gücünü, Idea terimini kullanarak öteki görüşlerden ayırt etmiştir. Ondan dolayı büyük filozof, Dion ve dostlarına yazmış olduğu o ünlü 7. mektubunda, devleti yönetecek kişilerin, filozof kişiler olmaları gerektiğini sık sık ileri sürmüştür. Platon'un dilinde Idea, boy-bos, görünüş anlamına gelmektedir. Platon'a göre güzel bir beden ya da görünüşte, asıl olan öz

kendini gösterir ve böylesine bir görünüşte, temel kapsam gerçek yönleriyle yer almaktadır. Onun içindir ki, Platon açısından Idea, kalp gözü ile görebilme ideâlinin ulaşabileceği son noktadır. Bütün bu yorumlara değinmede amacım, olayların sonuçları ne yolda belirir-se belirsin, asıl olanın iyimserlik olduğunu açıklamak içindir.

Çünkü insanoğlu, kalp gözü ile görebilme gücünden vakit vakit uzaklaşmış, ama bu güçten hiçbir zaman yoksun kalmamıştır. İnsanlığı bunaltan krizlerin, iyi niyet, azimli davranış ve insan sevgisiyle önlenmiş olduğunu, tarihin akışı içinde sık sık görmüşüzdür.

Kişinin ve toplumun, gerçeğe ulaşabilme amacıyla zorunlu önlemleri vaktinde alabilmesiyedir ki, iyi, doğru ve güzelin üçlü-dengesini kurabilme olanağı elde edilmiştir. İnsanoğlunun, böylesine bir düzene ulaşabilmesinin biricik yolu, batıl inanç yollarını kapayan müsbet bilim gerçeğidir. Hele aydın kişilerin, bilim ve sanatın uluslararası nitelikteki ortak tekniğinden, insanlık lehine yararlanma bakımından üzerlerine alacakları öncülük görevi iledir ki, hata ve yanlıştan kurtulup, asıl öze varabilme olanağı elde edilecektir; ve ancak böylesine bir

düzeyde sağlanacak sevgi ile, özgür ve toleranslı bir düşünme ulaşılabilme yeteneği daha da güçlenecektir.

İnsanlık tarihinde büyük organizatör olarak tanınan Zerdüş'tün, binlerce yıl önce topluma önerdiği köklü önlemlerin, her zaman için aktüel değer taşıyan içeriği, günümüzün elem veren olayları karşısında gerçek anlamını bulmuştur. Zerdüş, o cömert bilgeliğiyle şöyle demektedir: «...Başkalarını seve bilmenin sevgisinden çok daha üstün sevgi, en uzaktakini ve gelecektekini sevebilmenin sevgisidir; ben sizlere en uzaktakini sevebilmenin sevgisini şalık veririm...» Görülüyor ki, Zerdüş'tün 2700 yıl önceki sevmeye ideolojisi, Platon'un, olayların içyüzünü, beden gözü ile değil, kalp gözü ile incelemeye çağrısı ve her zaman antik bilgelikten etkilenmiş olan çağdaş düşünün, gerçekten bilerek, görerek, tanıyarak yorumlama espri-si, insanoğlunun toplum hizmetinde, bugün artık olağanüstü nitelikte aktif rol oynamasını gerektirmektedir.

Toleransa gelince :

İnsan ve topluma zarar vermeyen: kanı, görüş, düşünüş ve yargıların, tolerans, yani hoşgörü ile karşılanması zorunlu-

ğunun morâl garantisi, herşeyden önce, nefse inanç gücünün gelişimine bağlıdır. Bu güç, insanda, aykırı düşünlere hoşgörü ile bakamama zafını değil, aksine baskısız inandırma yeteneğini güçlendirir. İnsanoğlunun bu en üstün gücünü, gereğince tanımlayan tek terim ise sadece tolerans, yani hoşgörüdür. Tolerans, zararlı olmıyan, yıkıcı olmıyan görüş ve yargıları, zararlılarından ayırt edip, bunlardan kişisel kanı ve yargılarımıza uymıyanları tahammülle karşılayabilme ve karşıt düşünüyü, baskısız savunabilme gücüdür. İşte bu güç, insandaki öz sevginin kaynağı olma niteliğindedir. Böylesine bir davranışı, tatmin edici bir ilkeye bağliayabilmenin en olgun örneğini, ünlü mason bilgini Ludwig Keller vermiş ve şöyle demiştir: «...Gerçek insanseverlik, her salt aklın te-

reddütsüz kabul ettiği evrenin ulu yaratana olan inancın bile, başkalarına baskı halinde benimsetmeye çalışılmaması ve bu gerçeğe aykırı kanıların da hoşgörü ile karşılanabilmesidir...»

Dünyamızı ve olayları, Platon'un dediği gibi, Kalp-Gözü ile görmeye çalışalım; saflarımızı, insan hak, özgürlük ve morali- ne yönelme yolunda sıklaştıralım; sevgi, vefa, dostluk ve feragate, içtenlikle bağlanalım. Ancak böylesine bir morale ulaşabilmenin çabası iledir ki, sevgiye giden yol, pürüzlerden arınmış olacak, karşılıksız sevgi, insanoğlunu, kaybettiklerini yeniden elde edebilmenin iradesiyle güçlendirecektir; insanlığın bitmiyen, tükenmiyen, sonu gelmiyen özlemi budur ve bu olmalıdır.

Platon : 427 — 347 M. Ö.

Sokrates : 470 — 399 M. Ö.

Alkibjades : (Devlet Adamı ve asker) 450 — 404 sonu.

Erasmus : Erasmus Desiderius (Humanist) Holl. 1466 - 66 — 1536.

J. Locke : 1632 — 1704.

Descartes : (Filozof ve Matematikçi) 1596 — 1650.

I. Knat : 1724 — 1804.

Auguste Comte : 1798 — 1857.

C. J. Burckhardt : (Deutsch - Schweiz.) Kultur und Kunsthistorischer 1818 - 1897)

Hugo von Hofmannstahl : Şair (Wien : 1879 — 1929).

Thomas Mann : Yazar 1875 — ?

Agnes Meyer :

۱۳۲۱ / ۱۳۲۲
۲۵. ۵. ۱۳۲۱

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

صنعت - ابر - کاغذ - شیشه

صنعت - شیشه - ابر - کاغذ - شیشه

بسمه نوره اطفا یرتک اوزره افراج ایرلییه

افواج بوزرک لیرلینجی

قیمت و گه یوندر

بلگنم دوزرک نعلی صالح

۱۳۲۱

۵ زورولو قوربون ۲ قوزلک لیرلینجی ۱۳۲۲

۴ زورولو قوربون ۲ قوزلک لیرلینجی ۱۳۲۳

۳ زورولو قوربون ۲ قوزلک لیرلینجی ۱۳۲۴

۲ زورولو قوربون ۲ قوزلک لیرلینجی ۱۳۲۵

۱ زورولو قوربون ۲ قوزلک لیرلینجی ۱۳۲۶

Nur-u Ziya sokağındaki binanın satın alınabilmesi için çıkarılmış olan faizsiz tahvillerden bir örnek.

Nur-u Ziya Sokağında Ellinci Yıl

Suha UMUR

Türkiye Maşrık-ı Âzam'ı Heyet-i Umumîyesinin (Büyük Loca Genel Kurulu) 5 Mayıs 1927 tarihli toplantısında Lokal için İstanbul'da bir bina satın alınmasına karar verilmiş, önce Taksim Sıraselvilerdeki bir binanın alınmasına teşebbüs edilmiş, anlaşma olmayınca Nur-u Ziya sokağındaki (o zamanki Polonya sokağı) 25 No. lu bina, 1928 yılında satın alınmıştır. Binanın satın alınabilmesi için beheri 10 liralık faizsiz ve beş senede itfa edilecek tahvil çıkarılmıştır.

Gerekli tamir ve tadillerden sonra 5 Nisan 1929 tarihinde yapılan bir merasimle bina çalışmalara açılmıştır.

Bu konuda Muh. Mahfillere yapılmış olan tamim aşağıdadır :

S. A. K. Ş. C.
Hürriyet Müsavat Uhuvvet
İttihat Kuvvet Terakkî

Daire-i Kâ. Âz.
(Büyük Sekreterlik)

İstanbul Maşrıkı
6 Nisan 1929
Numara 1927/407

..... Muh. Mahfilline,

Sa. Âz. Kâ.'ın lûtfu ve bütün kardeşlerin gayretile satın alınan lokamızın açılma merasimi dün yapıldı. Bu münasebetle büyük sevinç hamleleri içinde çırpınan kardeşlerimiz yüksek fedakârlık ve hayırperverlikler gösterdiler.

Bunların bir kısmını aşağıda sayıyoruz :

1 — Hazır bulunan pek çok Kardeşler hamil oldukları obligasyonları teberru ettiler. Murat, Selâmet, Gençlik, Resne, Etual Doryan, Aydın, Vedat, Azim, Revey Mah. Muh.'leri Üs. Muh.'leri de Mah.'lerine mensup bütün Kardeşler namına bu teberrua iştiraki taahhüt eylediler. Maş. Âz. obligasyonları borcu olarak tanır ve arzu eden B.'lere vadelerinde ödeyecektir. Fakat kendi malımız olan binamızın açılması şerefine bunları terk ve teberru edenlere de müteşekkîr kalır. Binamızın tamiratı için şimdiye kadar 2500 lira harice borç edildiği gibi daha 200 lira kadar da paraya ihtiyaç görülecektir. Maş. Âz. gerek obligasyonlarını terk ve gerek ayrıca bu mesarîf için teberruat icra eden B.'lerin isimlerini bütün Mahafil-i Masoniyyeye, takdir ve teşekkürle tâmin edecektir.

Mah. Muh.'nizde buna bütün B.'lerin teşrikini ve neticelerinin bildirilmesini rica ederiz.

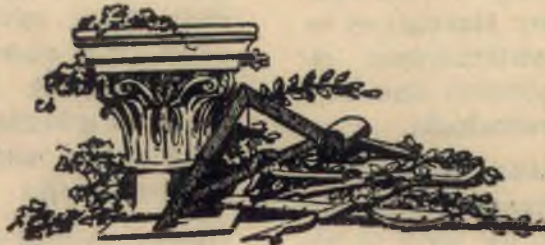
2 — Masonluğun doğurduğu ve istikbalin yardımcısı olarak çalışan Türkiye Himay-i Etfal cemiyetine Mabedimizin açılma merasiminde toplanan 75.53 lira ile geçende Amerikalı Kardeşlerimizin ziyaretlerine tahsis edilen celsede toplanmış olan 18 dolar ve 13 lira tahsis edildiği gibi 23 Nisan 1929 çocuk bayramı olduğunda her sene Nisan zarfında her Mah.'in toplayacağı bütün sadaka keseleri muhteviyatının tamamen Türkiye Himaye-i Etfal cemiyetine tahsisi de ittîfark-ı âra ile kabul olunmuştur. Muh. Mah.'nizde bu sene Nisan içinde toplanan bütün sadakaların Ankarada Türkiye Himaye-i Etfal cemiyeti merkez-i umîmisine gönderilmesi ve bundan Maş. Âz.'a da malûmat verilmesi ve her sene aynı veçhile muamele olunması Heyet-i Umumiye kararı ile rica olunur.

3 — Bu münasebetle hatırlatırız ki, Türkiye Maş. Âz. Hey. Umumiye-

sinin 5 Mayıs 1927 tarihli mukarreratı, yeni binanın alınıp açılması, fiile münkalib olduğundan, bu mukarreratın 4 üncü ve 7 nci maddelerinin hemen icrası zarurîdir. Binaenaleyh bu günden itibaren her Mah. Muh. kira bedeli ve Lokal mesarifi için senevi laakal 300 lira vereceği gibi her tekristen 5, her ikinci derece terfiinden 2, her üçüncü derece terfiinden 3, her iade-i intizamdan 5 ve her teben-niden 2 lira Lokal resm-i munzamı da alınıp aidat ile beraber Maş. Âz.'a gönderilecektir.

Bu yazdıklarımızın lââyık olduğu ehemmiyetle göz önünde tutularak hemen icraatına geçilmesini ve neticelerin bildirilmesini rica vesilesiyle sizi kardeşçesine selâmlarım, Üs. Muh. ve Az. K.'ler.

Kâ. Âz.
(imza)

İtalya B. Üs. nın Mesajı

İtalyan B. L. sında yapılan son seçimlerde B. Ü. lığa getirilen Ennio Battelli K. bu vesile ile bir mesaj yayınlamıştır.

Bu mesajında son günlerde İtalya'da göze çarpan mason aleyhtarı faaliyetlere de değinen B. Ü., mesajının bir yerinde aynen şöyle demektedir :

«Dış âlem, yani bizi çevreleyen «dünya, bizim problemlerimizi «ve hedeflerimizi anlamamıştır «ve anlayamaz. Maksatlı ve hileli olarak şartlandırılmış olduğundan gözlerini bize dikip «bize güvenmemektedir.

«Dış âlemdekilerin bizlere karşı «olan bu davranışlarını değiştirmeğe yönelik her hangi bir hareketin faydasız olacağı kanaatindeyiz. Zamana bağlı olsa «bile, geçerli olabilecek olan tek

«hareketin, kendi ağırbaşlı sü- «kûtumuza kapanmaktan ve «Landmark'larla Eski Ödevleri- «mizden bize intikal etmiş olan «an'anevî kaidelere uygun bir «biçimde faaliyette bulunmak- «tan ibaret olduğunu kabul et- «mekteyiz.

«Nizamımızı ilgilendiren prob- «lemleri düşünerek, agaplara «katılmaktan ve bizce bilinen «noktalarda buluşmaktan bah- «tiyar olarak, yanlış düşüncele- «ri ve kibirli davranışları yene- «ceğiz ve gerek hasımlarımıza «ve gerek içimizdeki kötü konu- «şanlara bize saldırmak fırsatı- «nı vermiyeceğiz.

«Tesanüt, kişisel örnek ve kar- «deş sevgisi, saldırılara karşı «kendimizi koruyacağımız yegâ- «ne silâhlarımız olacaktır.

«Bütün hareketlerinizin sevgi ve «yüksek hoşgörü ruhu ile daima «dolu olacağından ve bu to- «humların Evrensel Masonluğun «beklediği meyvaları vereceğin- «den eminiz».

Rivista Massonica, ekim-kasım 1978 den derleyen :

Sahir ERMAN

Hindistan B. L. nın açtığı yarış- ma.

Hindistan B. L., geçtiğimiz yılda, masonik bir konuda bir yarışma açmıştır. 3000 kelimeyi geçmi- yecek olup İngilizce yazılan ya- zılara açık bulunan yarışmada kazanacak olana, Yeni Delhi'de bu yıl yapılacak olan Büyük Ma- son Festivalinde «B. Ü. Kupası» törenle verilecektir. Yarışmanın konusu «kişisel hayatımızda Masonluğun rolü» olarak tespit olunmuştur.

(G. L. of India Newsletter, Tem- muz 1978, Sayı 4 sah. 69)

İllinois B. Ü. nın mesajı

İllinois B. L. B. Ü. Vanse C. Van Tassel K. 1979 yılbaşında bir mesaj yayınlamıştır. Bu uzun mesajın bir yerine B. Ü. şöyle demektedir : «Bizim malî ve di- ğer nitelikte olan yardımlarımı-

zın kardeşçe varlığımızın sebebi hikmeti olduğunu hatırlamalı- yız. Bunlar olmaksızın, bizim herhangi bir sosyal klüpten far- kımız kalmaz. Diğer bir deyim- le, derecelere bölünmüş olan eski ritüellerimizin tecrit edil- dikte, biz kuvvetsiz ve gayesiz bir hale düşeriz».

(G. L. Newsletter, Ocak 1979, Cilt 7, Sayı, 4 sah. 1-3).

Porto Rico B. Ü. nın mesajı

Porto Rico B. L. nın B. Ü. Juan L. Matos Cintron K. bu B. L. nın 93. kuruluş yıldönümü münase- betile yayınladığı mesajın bir yerinde şöyle demektedir : «93 yıllık hayatı boyunca B. L. mız çiçeklerle dolu bir yol kat etmiş değildir. Hoşgörümsüzlüğün kam- çısını tatmış, liderleri tâkip e- dilmiş, cezaevlerine gönderilmiş ve hükümetler tâbi tutuldukları işkencelere teslim olmayan bu kardeşlerimizin çelik gibi karak- terlerini kırabileceklerini boşu na ummuşlardır. Bu kardeşleri- miz, bizim öğretilerimizin tüken- mez kaynağından içtikleri, za- man ve mekân sınırlarını aşarak devamlılığını sürdüren müesse- semizden feyiz aldıkları için, ko- laylıkla teslim alınmayacakları- nı ispatlamışlardır».

(Acacia, Temmuz-Eylül 1978. yıl 51, sayı 3, sah. 1-2).

Amerikalılararası Mason Konfederasyonu :

Bolivya'nın başkenti La Paz'da kasım 1978 de toplanan Amerikalılararası Mason Konfederasyonunun 11. Konferansı şu tavsiyelerde bulunmuştur.

A) İnsan haklarının bütün dünyada teminat altına alınmasına çalışılmalıdır.

B) Masonluk hakkında kamu oyunun halihazır durumu araştırılmalıdır.

C) Halkın kültürel hayatına ve eğitimine katılmak konusunda Masonluğun ne gibi vasıtalar kullanabileceği incelenmelidir.

D) Devlet, dinî ve kültürel hareketler karşısında Masonluğun tutumunun ne olması gerekeceği araştırılmalıdır.

(Simbolo, Temmuz - Ağustos 1978, Sayı 2, sah. 24-25).

Yeni Meksiko B. Ü. nın Mesajı :

New Mexico B. L. nın B. Ü. olan George F. Wright Jr. K. tarafından yayınlanan mesajın bir yerinde şöyle denmektedir : «Allah Kabil'e sordu : (Kardeşin Habil Nerede?). Kabil cevap verdi (Bilmem, ben kardeşimin muhafızımıyım?). Bugün Kabil belki de şöyle cevap verirdi. (Bunu bana sorma, o artık koca

adam oldu, kendi kendine bakabilir)... «Şimdi ben size soruyorum (Mason, kardeşin nerede? Mason, kardeşinin bir şeye ihtiyacı varmı? Mason, sen Kardeşinle ilgili olarak ne yaptın?» (The New Mexico Freemason, Ekim 1978, Cilt 43, Sayı 10, sah. 1-2).

Yeni Zelânda B. L. bir L. yı gayrimuntazam ilân etti :

Yeni Zelânda B. L. Büyük Kurulu Hokitika vâdisindeki 1229 numaralı Pasifik L. nı gayrimuntazam ilân etmiş ve beratını iptal etmiştir. Bu kararın alınmasının sebebi Pasifik L. nın İngiltere Birleşik B. L. dan da berat almış olmasıdır. Bu B. L. tarafından tanınmış olan Yeni Zelânda B. L., bu durumu kendi hükümlerine bir müdahale sayarak, oldu-bittiye asla kabul edemeyeceğini ve Pasifik L. nın Hokitika vâdisinde faaliyet göstermeyeceğini açıklamıştır.

(New Zealand Freemason, Temmuz 1978, cilt 6, sayı 3, sah. 17-18).

Âmâ bir K. :

Anthony Young K., İskoçya'da tekris edilen ilk âmâ K. olmuştur. İskoçya B. L. na bağlı 1254 numaralı Gruffin L. da 1969 da tekris edilmiş olan bu K., 26

Kasım 1977 ustalığa yükseltilmiş ve sırf onun için bu L. da kullanılan ritüel Braille metodu ile yazılmıştır. Young K., tören üstadlığı hariç olmak üzere,

L. daki bütün görevleri başarı ile yapmıştır.

(Masonic Square, Aralık 1978, cilt 4, sah. 178).

Masonik bir şiir kitabı :

Naki Cevad AKKERMAN K. imiz tarafından «Tanrı ve Yazgı» isimli mesonik bir şiir kitabı yayınlanmıştır. Üstün bir masonik değer taşıyan bu kitabı KK. e hararetle tavsiye eder, bilgi edinmek isteyenlerin Arşivimize ve Fikir ve Kültür Derneği Etiler Grupuna (Ankara) başvurabileceklerini bildiririz.

Mimar Sinan M. L. nin yeni görevlileri :

mar Sinan M. L. da seçimler yapılmış ve aşağıda isimleri yazılı KK. 1979 yılı görevlileri olarak seçilmişlerdir :

31 Mart 1979 günü toplanan Mi-

Üs. Muh. : Sahir Erman

Önceki Üs. Muh. : Mukbil Gökdoğan

I. Na. : Macit Erbudak

II. Na. : Mişel Margulies

Hat. : Suha Umur

Sek. : Tayfur Tarhan

Haz. Em. : Ahmet Örs

Has. Em. : Orhan Alpyörük

Muhk. : Raşid Temel

1. Tö. Üs. : Hüsnü Göksel

Ko. : H. İbrahim Göktürk

L. larda Yapılan Masonik Konferanslar

A — İSTANBUL VADİSİ

(Yalnız Aralık 1978)

Loca	Konuşmacı	Konu	Tarih
Hürriyet	Önal Özсарuhan	Kalfa derecesinin sembolleri	12.12.1978
»	Giray Bakan, Oktay Çağatay	Çırak derecesinin sembolleri	26.12.1978
Libertas	Viktor Kenda	İnsanın ikinci benliği	20.12.1978
Özlem	Ahmet Örs	Münih Lo. larından izlenimler	11.12.1978
Evren	Yücel Arat	Muntazam Loca nedir?	30.11.1978
Piramit	Ö. Faruk Kurt	200. yıldönümünde Voltaire kardeşimiz	22.12.1978

B — ANKARA VADİSİ

Yükseliş	Seyhun Tunaşar	İnanç evrimi «İhavn-üs-safa» ve Masonluk	7.12.1978
İnanış	Yavuz Hakkman	Landmarklar	11.12.1978

Loca	Konuşmacı	Konu	Tarih
G. Mimarları	Turan Ardalı	Disiplin ve Tolerans	19.12.1978
Eşitlik	Sait Katlan	Hak, Ödev, Akıl	12.12.1978
Ankara	Işın Arıkök	1. derecenin felsefesi	1.12.1978
»	B. Yaşar Akça	Masonlukta özgürlük ve disiplin kavramları	1.12.1978
Uyanış	Mithat Gürata	Masonluğun prensipleri	2.2.1979
Doğuş	Nur Safa Tekyeli-Ban	Masonik Sembollerin anlamı	13.2.1979
»	Raşit Temel	Üstad derecesinin felsefi anlamı	27.2.1979
İnanış	Panel : Rauf Birol, Metin Kemahlı		
	A. Aydın Karasüleymanoğlu Edip Aktaş	Toplum sorunları ve Masonluk	22.1.1979
»	Turan Candan	Masonlukta hoşgörü ve disiplin	12.2.1979
Bilgi	Süleyman Duygan	Tolerans	7.2.1979
Barış	Burhan Apaydın	Sevgi üzerine	15.1.1979
»	Pol Bero	Kadınların paramasonik cemiyeti	19.2.1979
Çankaya	Suat Beşe	Samimiyet ve Masonluk	12.1.1979
»	Doğan Sindiren	Masonluk ve disiplin	26.1.1979
»	Gündüz ř. Gülşar	Devamın Masonluktaki önemi	23.2.1979
Arayış	Gürsun Savut	Masonluk ve eğitim	2.1.1979
»	Orhun Altınel	Sütunlar	30.1.1979
Üçgül	Aktan Okan, Can Elli, Alâattin Tekinel	Masonik dayanışma ve sevgi	6.1.1979

Loca	Konuşmacı	Konu	Tarih
Üçgül	Nüvit Osmay	Tolstoy'un savaş ve barış'ında Pier'in Mason oluşu	14.2.1979
Ahiler	Erdem Orkun	Kardeşlik	6.2.1979
Çağ	Semih Hacıbekiroğlu	Masonlukta içtenlik ve görev anlayışı	24.1.1979
»	Raşit Temel	1. derecenin esasları	24.1.1979
Yunus Emre	Hüsnü Göksel	Masonluğun işlevi	7.2.1979

C — İZMİR VADİSİ

Promethée	Nejat Kincal	Hoşgörü	6.12.1978
»	Tunç Eğinloğlu	Alev saçan Yıldız	13.12.1978
İzmir	Aylan Bilgiller	Masonluk ve mahiyeti	4.1.1979
Nur	Fehmi İnan	Kalem	9.1.1979
»	Cahit Boyar	Masonluk	23.1.1979
»	Mete Gökalp	Sevgi	6.2.1979
Promethée	Alber Arditti	Taş'ın sembolizması	3.1.1979
»	Aşer Pardo	2. derece hakkında bazı semboller	31.1.1979
Gönül	Orhan Kartay	Taş yontan eller	8.2.1979
»	Tümay Dağdelen	Tesviye	8.2.1979
»	Kemal Kökentürk	Disiplin ve tolerans	8.2.1979
İrfan	Ünlü Yukaruç	Sembollerin Masonluktaki yeri	15.1.1979
»	Şamuel Şen	Kutsal kitaplar	15.1.1979
»	Ergün Akgüllü	Gönye - Pergel	15.1.1979
»	Enver Turanlı	Masonluğun doğuşuna bir bakış	12.2.1979

Loca	Konuşmacı	Konu	Tarih
Eylem	Feyzi Günhan	şekfat ve dürüstlük	22.1.1979
»	Yıldırım Gürkaynak	Sevgi	29.1.1979
»	Oktay Pulcuoğlu	Vakar	5.2.1979
»	Memduh Sarıcı	Sadakat	5.2.1979
»	Ali zbay	Hikmet	19.2.1979
»	zkan Aras	Zen Budizm	26.2.1979

D — BURSA VADİSİ

Nilüfer	İbrahim Yaşar	Güzellik	19.12.1978
---------	---------------	----------	------------

Ankara vâdisinde çalışan ÇAĞ Muh. L., «ağ yayınları» adı altında iki masonik derleme yayınlamıştır.

«Geçmişimize kısa bir Bakış» adını taşıyan birinci kitapta Türk Mason Tarihinin çok kısa bir zeti, ÇAĞ Muh. L. nin kuruluşuna ve 1977'ye kadar geçirdiği değişikliklere ilişkin Levhalar, matrikl ve 1977 yılına ait fikri çalışmalardan bazı örnekler yer almış bulunmaktadırdır. Bunlar arasında S. Kaya Sağın K. tarafından kaleme alınmış olan «Türk Divan şilrinde Masonik Görüşler» başlıklı yazı ilgi çekicidir.

«1977 Yılıının Düşünsel alışmaları» başlıklı ikinci kitapta, çalışma program ve raporundan başka, L. da verilmiş olan bazı konferanslar yer almıştır. Masonik nitelikte grnler şnlardır :

Yücel Erk K. tarafından
Yıldırım Fındık K. tarafından
Işık Eyüboğlu K. tarafından
Alptekin Esin K. tarafından
Erbil Ödemiş K. tarafından
S. Güven Birsal K. tarafından

«İnsan sevgisi»
«Uç yolculuk ve anlamı»
«Mimarlık ve Masonluk»
«Masonluk ve Semboller»
«Hakikatı Aramak»
«Kısa M.ik yaşantımdan izlenimler»

Bu kitaplardan faydalanmak isteyen KK. Çağ M. L. a başvurabilirler.

S. E.

ÇAĞ yayınları

NO : 1

Bv. U. M.
Anarak

ÇAĞ yayınlar

NO : 2

Bv. U. M.
Anarak

Geçmişimize
Kısa bir
Bakış

1977
Yılıının
Düşünsel
Çalışmaları

Özetleme : İbrahim Ertürk

ARMAK
1977

Derleyen : Sahir ERMAN — Suha UMUR

HASAN CEMİL ÇAMBEL

1877 — 1967

Türk asker, siyaset adamı ve yazarı. Harp akademisinden mezun olduktan sonra dört yıl Almanyada kalarak öğrenimini tamamladı. Balkan harbinde Genel karargâh 1. şube müdürlüğünü yaptı. Berlin sefaretî ataşemiliteri oldu. 51. tümen komutanı olarak Irak'ta Fellâhiye savaşına katıldı. T.B.M.M.'nin 3. döneminde Bolu milletvekili seçildi. Türk Tarih Kurumu başkanlığı yaptı. Tercüme ve telif bir çok eserlerinden başka çeşitli dergi ve gazetelerde edebiyat, tarih ve felsefe ile ilgili yazıları vardır. Hasan Cemil Çambel K., İstanbulda Biznasio Rizorta Mahfelinde tekris edilmiştir.

TEVFİK RÜŞTÜ ARAS

1883 — 1972

Türk diplomatı ve siyaset adamı. Beyrut tıbbiyesinde okudu. Mütarekede Yüksek Sağlık Şûrası üyesi idi. 1920'de T.B.M.M.'ne Mentеше (Muğla) milletvekili olarak girdi. Kastamonu İstiklâl mahkemesi üyeliği yaptı. Daha sonra İzmir milletvekilliği ve 1925'ten 1951'e kadar Dışişleri Bakanlığı yaptı. Londra Büyükelçiliği ve Türkiye İş Bankası Yönetim kurulu başkanlığında bulundu. Dışişleri Bakanı olarak T.B.M.M.'nde ve çeşitli uluslararası kuruluşlarda söylediği

nutuklar yayınlandı. (Lozanın izlerinde 10 yıl, Numan Menemenci-oğlu, 1935). Gazetelerde dış siyaset konuları üzerine yazdığı makalelerini «Görüşlerim» adı altında kitap haline getirdi (2 cilt, 1945 ve 1968).

Tevfik Rüştü Aras K., Yüksek Şûranın 102/31 kayıt sıra No. sı ile 33 dereceyi almıştır.

SAVMI UÇAN

1885 — 1953

Türk tayyarecisi. Trabzonda doğdu. Heybeliada Bahriye mektebini birincilikle bitirdikten sonra Yeşilköy Tayyare mektebine devam ederek birinci derecede pilot diploması aldı. Alman fabrikalarına ısmarlanan uçakların tesellümünde bulunmak üzere Almanyaya gitmiş, bu fırsattan istifade ederek imtihan verip Alman tayyareci brövesi takma izni almıştır. Tecrübesini yapmakta olduğu çift motörlü bir Alman tayyaresi ile Kiel kanalı üzerindeki köprülerin altından uçarak geçmiş ve bu muvaffakiyyeti ile adı milletlerarası tayyareciler arasına girmiştir.

Savmi Uçan K., İstanbulda Resne Muh. Mahfelinde tekris edilmiş olup açılıştan sonra Doğuş ve Ülkü Muh. Lo.'ları azasından idi.

REMZİ GÖNENÇ

1891 — 1952

Türk tabibi ve Kızılay Genel Müdürü. Kıbrısta doğdu. İdadî tahsilini orada yaptıktan sonra İstanbulda Tıbbiye mektebine girdi. Balkan harbine katıldı. Millî Mücadelede Ankarada Sarı Kışla'da çalışmıştır. Terhis edildikten sonra bir çok memuriyetlerde bulunan Dr. Remzi Gönenc, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığında Neşriyat ve Propaganda uzmanı iken emekliye ayrılmış ve Kızılay Genel Müdürlüğüne tayin edilmiştir.

Remzi Gönenc K., Ankarada 6 aralık 1951 tarihinde Yükseliş Muh. Lo.'sında tekris edilmiştir.

NEVZAT TANDOĞAN

1894 — 1946

Türk idarecisi. İstanbul Hukuk fakültesini bitirdi. Çeşitli memuriyetlerde bulunduktan sonra Malatya Valisi oldu. 1927'de Konya'dan milletvekili seçildi. 1929'da Ankara Valiliğine getirildi. 17 yıl süren

Valiliği sırasında şehrin başkent olarak imarına önem verdi. Erken saatlerden itibaren çalışma alanlarında görüldüğünden «Tandoğan» soyadı kendisine Atatürk tarafından verilmiştir.

Nezât Tandoğan K., İstanbul'da Necat Muh. Mahfelinde tekris edilmiş olup 1931'de Yüksek Şûranın 517/28 kayıt sıra No. sı ile 32 dereceyi almıştır.

HENRY FORD

1863 — 1947

Dünyanın en büyük otomobil endüstrilerinden birinin kurucusu 28 kasım 1894 de Detroit vâdisindeki 357 numaralı Palestine L.ında Üs.'liğe yükseltilmiştir. 21 kasım 1928 de Zion L. da fahrî üyeliğe getirilmiştir.

JAMES MADISON

1751 — 1836

A. B. D. nin dördüncü Devlet Başkanı

1795 te tekris edildiği 59 numaralı Hiram L. halen çalışmamaktadır.

THEODORE ROOSEVELT

1858 — 1919

A. B. D. nin Yirmialtıncı Başkanı.

Oster Bay (N. Y.) vâdisindeki 806 numaralı Matinecock L. da 2 ocak, 27 mart ve 24 nisan 1901 tarihlerinde sırasile tekris edilmiş, 2. ve 3. derecelere yükseltilmiştir. Afrika ve Güney Amerika'ya yaptığı seyahatlerde bile oralardaki L. ları daima ziyaret etmiş olmakla tanınmıştır.

WARREN GAMALİEL HARDING

1865 — 1923

A. B. D. nin yirmidokuzuncu Başkanı.

Marion (Ohio) vâdisindeki 70 numaralı Marion L. da 28 haziran 1901 de tekris edildikten sonra 13 ve 27 ağustos 1920 de, aynı L. da, kalfalığa ve ustalığa yükseltilmiştir.

33. dereceye yükseltilmiş olmasına rağmen, bu derece kendisine tevcih edilemeden E. M. a intikal etmiştir.

JAMES ABRAHAM GARFIELD

1831 — 1881

A. B. D. nin yirminci Başkanı.

Columbus (Ohio) vâdisindeki 20 numaralı Magnolia L. da 19 kasım 1861 de tekris edilmiş, 20 numaralı Columbus L. da 23 aralık 1861 de kalfalığa, 22 kasım 1863 te de ustalığa yükseltilmiştir. Daha sonra Garrettsville vâdisindeki 246 numaralı aynı isimli L. ya, 4 mayıs 1869 da da Washington (D. C.) vâdisindeki 23 numaralı Pentalpha L.sına intisap etmiştir.

CARDENAS LAZARO

1895 — 1970

Meksika'nın 45. Cumhurbaşkanı.

Başkanlığı sırasında (1934-1940) 40.000 dönüm ekilmemiş araziyi fakir çiftçilere dağıtmış ve petrol sanayiini millileştirmiştir. 1955 te Stalin barış ödülünü almıştır.

1925 te Guadalajara vâdisindeki bir L. da tekris edilmiş ve askerî görevle gittiği yerlerde yeni L. lar kurmuş ve kırsal bölgelerde rahiplerin karşı koymalarını, cehalet ve taassubu masonluğu yaymak suretile yenmeğe çalışmıştır.

WILLIAM HOWARD TAFT

1857 — 1930

A. B. D. nin yirmiyedinci Başkanı.

Ohio B. L. B. Ü.Charles S. Hockinson tarafından Cincinnati vâdisindeki 365 numaralı Kilwinning L. ında 18 şubat 1909 tarihinde tevcih yolu ile tekris edilmiş ve hemen kalfalığa ve ustalığa yükseltilmiştir. L. ve Atölyelerde yoğun masonik faaliyetlerde bulunmuştur.

HAROLD RUPERT LEOFRIC GEORGE ALEXANDER

1857 — 1930

Tunus Kontu. 1911 de Irish Guards (İrlandalı Muhafızlar) alayına subay olarak tayin edilmiş, Birinci Dünya Savaşına katılmıştır. İkinci Dünya Savaşı sırasında general rütbesi ile Dunquerque çekilişi sırasında İngiliz artçı kuvvetlerine komuta etmiş, daha sonra da Burma'da İngiliz ve hint kuvvetlerini kuşatmadan kurtarmıştır. 1942 de Orta Doğuda 1943 te de İtalya çıkarmasında İngiliz kuvvetlerine

komutanlık etmiştir. 1944 te Akdeniz müttefik kuvvetleri Başkomutanlığına getirilmiştir. 1946 dan 1952 ye kadar Kanada Genel Vâlisi olmuş, 1952 den 1956 ya kadar da Churchill hükûmetinde millî savunma Bakanlığı yapmıştır.

Londra vâdisindeki 3245 numaralı Athlumney L. üyesi olup, 1938-1939 yıllarında bu L. nin Ü. M. liğini yapmıştır. B. L. da B. B. N. lık yapmıştır.

WILLIAM Mc KINLEY

1843 — 1901

A. B. D. nin yirmibeşinci Başkanı.

Winchester (Va) vâdisindeki Hiram L. da 1, 2 ve 3 mayıs 1865 günlerinde sırasile tekris edilip, birinci ve ikinci dereceye yükseltildikten sonra, 21 ağustos 1867 de Ohio vâdisindeki 60 numaralı Canton L. a ve 8 ekim 1869 da da 431 numaralı Eagle L. a tebenni etmiştir. Mc Kinley'in öldürülmesinden sonra, bu son L. ismini değiştirerek «431 numaralı William Mc Kinley Locası» adını almıştır.

ERNEST J. KING

1878 — 1946

İkinci Dünya savaşı sırasında Amerikan Amirali ve Başkomutan. Atlantâ (Ga.) vâdisindeki 2 numaralı Gate City L.sında 23 nisan 1912 de tekris edilmiş ve aynı yılın 14 mayısında kalfalığa, 20 haziranında da ustalığa yükseltilmiştir. Fort Benning (Ga.) vâdisindeki 572 numaralı Fort Benning L. nin kurucusu ve ilk Ü. M. olmuştur.

JAMES KNOX POLK

1795 — 1849

A. B. D. nin onbirinci Başkanı.

Columbia (Tenn.) vâdisindeki 31 numaralı Columbia L. ında 5 haziran 1820 de tekris edilmiş ve aynı yılın 7 ağustos tarihinde kalfalığa, 4 eylül tarihinde de ustalığa yükseltilmiştir.

ARAMIZDAN AYRILANLAR

Adı	Doğumu	Tekrîs tarihi	Son Locası	Eb. Maş.'a intikal
Mustafa Saykacı	Girit, 1909	8.3.1940	İzmir	9.4.1976
Tarık Atılamaz	İstanbul, 1922	11.12.1962	Evren	24.5.1978
Adnan Atam	Selânik, 1904	2.5.1952	Müsavat	25.5.1978
Baki Aktar	Muğla, 1921	11.5.1961	Kardeşlik	5.6.1978
Osman Şevki Figen	Selânik, 1886	1925	Müsavat	7.6.1978
Muammer Küçüktepe	Kuşadası, 1941	24.4.1975	İzmir	26.6.1978
Halit Evsen	Edirne, 1897	1931	Fazilet	14.12.1978
Kazım Gürel	İzmir, 1902	20.6.1928	İzmir	9.1.1979
Hayrettin Fersan	İstanbul, 1915	19.3.1963	Fazilet	28.1.1979
Avni Karabece	İstanbul, 1906	6.7.1933	Özlem	16.2.1978
İzzet İçcan	İstanbul, 1900	1935	İdeal	24.2.1979
Şevki Erkson	Denizli, 1893	1926	Kültür	6.3.1979

Eb.: Maş.'a intikal eden Kardeşlerimize Ev.: Ul.: Mi.: 'ndan sonsuz mağfiret ve kederli ailelerine ve bütün Kardeşlerimize sabırlar dileriz.

HİÇ BİR ŞEY ÖLMEZ — HER ŞEY YAŞAR

MİMAR SİNAN

Organ of the Grand Lodge
of Free and Accepted Masons of Turkey

CONTENTS

5. Statistical Research on the Masonic
Population in Turkey ..... Nail GÜRELİ
15. Prayer in the Temple ..... Naki Cevad AKKERMAN
16. Attacks Against Freemasonry ..... Mustafa GÜRSEL
25. The Birth and Development of the
A. A. Scottish Rite ..... Tulû BAYTİN
36. Our debt ..... Raşid TEMEL
37. Physics of the Spirit ..... Faruk ERENGÜL
54. The Never Ending Wishes ..... Cevad Memduh ALTAR
63. The Fiftieth Anniversary of our
Temple Building ..... Suha UMUR
66. Current Events ..... Sahir ERMAN
70. News from our Lodges ..... Sahir ERMAN
75. Famous Masons ..... Sahir ERMAN — Suha UMUR
80. Obituaries ..... ***

Address : 25, Nuruşya Sokağı - Beyoğlu/İSTANBUL

Year : 1979

No. 31